

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfő és ünnep utáni napok ki vételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Bankszabadság és vámszövetség.

(—a.) Február közepén — így egyeztek meg az osztrák és a magyar miniszterek — megválasztják Bécsben is, Budapesten is a kvóta-deputációt s azután komolyan folytatják majd a tárgyalásokat, hogy valahára kész tervezettel léphessenek a parlament elé.

Az osztrák miniszterek már csaknem két hete visszazónáltak Bécsbe és azóta a sajtóban is, a tartománygyűléseken is csinálják a propagandát követeléseik mellett, — nálunk pedig minden csendes, mintha a lehető legjobb rendben lennének dolgaink.

A legutóbbi tárgyalások eredményéről nagyon kevés pozitív adat szivárgott ki. Dicsekedtek mint nagy vívmánnyal, hogy az osztrák-magyar bank igazgatósága a paritásnak megfelelőleg fog berendezetni. Ez volt az egész eredmény, a többiekben, mint hire járt, nem tudtak megegyezni a közös miniszteri tanácskozásokon.

Ez ugyan nem nagy eredmény, de még ez is kétes. A bécsi nagy lapok rögtön rátámadtak, hogy akkor, ha a két állam egyformán lesz képviselve az igazgatóságban, akkor a magyarok túlsúlyban lesznek, mert az igazgató is magyar (Kautz) s a részvényesek között is sok a magyar.

Most pedig maga a bank hivatalos lapja avval áll elő, hogy ez az új berendezés felforgathatja a jegybank állását.

Az lehetséges, sőt nagyon valószínű, hogy az új szervezet következtében az egyes részvényeseknek kevesebb dividenda jut, mert a két állam a tiszta nyereségben való részesedésre nagyobb kvótát kötött ki magának; de meg azért is, mert ezután nehezebb lesz játékot űzni és üzletet csinálni a kamatláb önkényes indokolatlan és hirtelen felemelésével vagy leszállításával; — de az a pénzügy, melyre a két állam pénztárkészleteinek kezelését bizza (vagyis kamat nélküli kölcsönöket élvez tőlük), amely évtizedek hosszú során annyit nyereszkedett a két állam pénzügyeinek nem a legnagyobb előnyére, talán egy kis áldozatot is hozhatna már egyszer a monarchia érdekében?!

Ha pedig a dividendára utazó részvényesek sokalják ezt az áldozatot és nem akarják elfogadni az általuk »monstruozus«-nak tartott szervezetet, — csak tessék nyíltan megmondani. Majd segítünk rajta.

Magyarországnak úgy sem áll érdekében fenntartani ezt az önző pénzügyet.

Napról-napra általánosabb az óhaj

az országban az önálló bank után, éppen kedvező alkalom lesz megvalósítani azt.

Ezzel kapcsolatban meg kell emlékeznünk az alsó-ausztriai tartománygyűlés tegnapi határozatáról is. Egyhangulag elfogadta u. i. e. gyűlés azt az indítványt, mely szerint a kormány fölszólítandó, hogy a Magyarországgal való vám- és kereskedelmi egyezményt idejekorán mondja föl és csak akkor újítsa meg, hogyha a fogyasztási adók, az őrlési forgalom és a vasuti tarifák tekintetében fölnállott eddigi visszás állapotokat megszüntetik; továbbá, hogy vigye keresztül Ausztria kvótájának jelentékeny leszállítását.

Őszintén megvallva nem nagyon bánók, ha a német sógorok megvalósítanák fenyegetésüket és felmondanák a vámszerződést.

Csak hogy azt hisszük, hogy meggondolják még ők azt addig.

Nagyon is érdekükben áll, hogy meggondolják. Az a haszon amelyre az osztrák, különösen a bécsi és a cseh ipar a mostani vámszerződés mellett szert tesz, nem megvetendő. Részünkről nagyon is megfontolandónak tartjuk: nem állana érdekünkben elzárni a magyar piacot az osztrák ipar inváziója elől?

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A fővárosban.

Irta: Kincs István.

A Pannonia szálló lépcsőin olyan immel ámmal bandukol egy hordár fölfelé. Egykedvűen szedegeti a lábait s közbe ásit is jókorát. Meglátszik rajta hogy az elmúlt éjszakára viszszaágyik: régi sora az már a szegény embernek, hogy nem akkor fekszik, mikor az éj is elnyújtózik a földön.

A mi emberünk is egész éjszakán keresztül talpon volt, vig fiuk mulattak együtt s azok futtatták mindenfelé. No de most megy utoljára. A kompanisták elaludtak a cigánynyal együtt csak egynek jutott eszébe, hogy neki még levelet kellene írnia az imádott Irmának.

Megírta s a hordár vitte nyomban.

Félálmosan hallgatta végig a fiatalember utasításait; ráhagyta, hogy tud mindent, pedig hát az egész dologból annyit tudott mindössze, hogy neki azt a czimetlen levelet a Pannonia első emeletére kell vinnie. Ott aztán adja — Isten tudja kinek. Azaz hogy — igen ha megfeszíti kicsit a sütnivalóját, akkor eszébe jut, hogy Irma a neve annak a valakinek. Hanem an-

nál többet hát nem présel ki az emlékezetéből a herkópatér sem.

Fölért az első emeletre.

Önkénytelen megállott. Nem tudta jobbra menjen-e, vagy balra tartson. Legjobb lesz azt a levelet odaadni az elsőnek, kibe belebotlik. Hiszen országos dolgok csak nincsenek benne megírva s ha el is téveszti a gazdáját, a világ még sem dül össze miatta.

Ajtó nyílik.

A hordár hegyezi fülét. Könnyű léptek zaja hat el hozzá a forduló mögül. Csak azért is megvárja kicsoda az a valaki.

Fiatal hölgy volt. Olyan mint a feslő rózsza.

A hordár szíve nagyot dobbant a zubonya alatt. Már fogta a levelet. Hanem mégsem adta oda: fölébredt benne a lelkiismeret.

Elébe állott, tisztességgel köszöntötte s megkérdezte:

Nem hívják nagyságát Irmának?

— Nos és ha annak hívnak? — kérdi a fiatal leány elesudálkozva.

— Akkor hoztam egy levelet.

Szegény hordár megkönnyebbülten lélegzett föl. Az a levél mintha égette volna a kezét. Első eset volt életében, hogy a véletlenre bízta magát, eddig becsülettel járt el minden

dolgában. No hanem csak hogy ilyen szerencsével járt. Esze ágában sem volt boraválóra várni: mire az a hölgy meglepetéséből kezdett kissé magához térni, arra már lenn aprózta a lépcsőket: vissza nem ment volna, ha hívják is.

A fiatal leány fölbontja a levelet. Alig pár sor a tartalma.

Imádott Irmám! Nem találkozhatnánk este öt és hat között a népszínház körül — egészen véletlenül? Boldoggá tennéd régi hivedet.

Punktum. Se több, se kevesebb.

A szép hölgy zavartan rázza a fejét. Utána elkezd mosolyogni, a végén meg fölkaczag, nevet, hogy a folyosók csak úgy csengenek bele a hahotájába.

Ez a levél nem neki szól, az olyan világos, a miként bizonyos, hogy ő csak tegnap este érkezett meg a mamájával faluról. Be akarja mutatni neki a nagyvárost. Sok szépet hallott fölöle; no meg talán sok különöset is. Hanem minden között mégis csak az a legkülönösebb, hogy ő ma már levelet kapott, melyben imádott Irmának szólítják.

Megint erőt vesz rajta a kaczagás.

Azok a bolond fővárosiak!

Özvegy Csaplár Miklósné nem tudta elképzelni, mi lelta az ő leányát, hogy olyan virágos jókedvében van. Naphosszat tréfál, nevet, akár-

A biharmegyei jegyzők közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, febr. 15.

A biharmegyei községi jegyzők és körjegyzők egylete ma délelőtt 10 órakor közgyűlést tartott a vármegyeház kistermében.

A közgyűlés az egyesület folyóügyeit intézte el; üdvös határozatokat hozott az egylet célja érdekében és megvitatta az anyakönyvvezető-jegyzők azon teendőit, melyeket az 1894-iki 16. t. cz. előír.

Az ülésen szerzett tapasztalataink után azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy tartásnak Biharmegye jegyzői minél több összejövetelt, mert saját és községeik érdeke nagyon megkívánja. Ambrózy Márton elnöklete alatt jelen voltak:

Beliczy Elek, Biró László, Dobó Imre, Dömök Kálmán, Herczeg József, Kiss Béla, Kovács András, Maróczy Lajos, Nagy Sándor, Ötvös Béla, Ötvös Gyula, Sárosy Károly, Stancsek Sándor, Szántó Endre, Szántó Lajos, Szokolay István, Ungváry Imre, Vajda Mihály.

Ambrózy Márton beregbeszörményi jegyző, az egylet elnöke üdvözlővén a tagokat, megköszöni a bizalmat, melylyel az egylet kitüntette akkor, midőn szeptember 28-án tartott közgyűlésén elnökvé választotta, azután hivatkozik a lapokban kifejtett álláspontjára és megnyitja a gyűlést.

Kiss Béla főjegyző felolvassa a tegnap tartott választmányi gyűlés határozatait, illetőleg az elnök jelentését.

A jelentés első pontja Halász Imrének, az egylet előbbi pénztárnokának ügyével foglalkozik. A választmány rosszalását fejezi ki a miatt, hogy Halász Imre, bár állásáról már régen lemondott, az egylet pénztárát még most sem adta át az új pénztárnosnak; előterjeszti a közgyűlésnek, hogy utasítsa Halász Imrét, hogy a pénztárt 15 napi záros határidőn belül adja át. A közgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Javasolja másodsor a választmány, hogy az egylet vagyonát ezután a biharmegyei takarékpénztárban kezeltesék. Ezt az előterjesztést is egyhangulag fogadja el a közgyűlés. Azután a tagság-díj hátralékok behajtásának módjáról tanácskoznak.

A tagság-díjakból a kimutatás szerint 646 forintja van künn az egyletnek s ezek között több olyan, akik azt állítják, hogy már befizették illetéküket. A választmány tehát javasolja, hogy szólíttassa fel a közgyűlés a választmányi

tagok által a hátralékban levőket, vagy igazolják azt, hogy nincsenek hátralékban, vagy fizessék ki a nevükre felírt összeget, mert máskülönben bírói uton hajtják be tőlük a követelést.

Többen szóltak a kérdéshez pro és contra, végre is a választmány javaslatát fogadták el.

Nagy vitát provokált az ülésen Boga Demeter ügye, aki kijelentette, hogy tartozását már befizette, hanem a rossz pénztár-kezelés miatt nem könyvelték el.

Az egylet tiltakozik a vád ellen, mert a pénztár, amint a vizsgálatok bizonyítják mindig a legnagyobb rendben volt. Elhatározták, hogy a magyar-csékei járásbírósnak adják át az ügyet.

Ezután Kiss Béla az egylet jegyzője olvassa fel javaslatát, melyben azt indítványozza, hogy Biharmegye jegyzői, a megyei jegyzőknek, mint anyakönyvvezetőknek a statisztikai űrlapok kiállításáért az állampénztártól járó díjakat Magyarország ezeréves fennállásának emlékére a jegyzői nyugdíjalap javára olyan alapítványul ajánlják fel, hogy abból a megyei jegyzők tehetséges és szorgalmas gyermekei taníttassanak. A javaslattal szemben az elnök azt indítványozza, hogy a felajánlott összeget a nyugdíj pénztártól külön választva kezeljék.

A közgyűlés az első indítványt fogadta el, melyet a választmány határozata is támogatott.

A határozat természetesen csak azon jegyzőket kötelezi, akik az egyesületnek tagjai.

Különben erre vonatkozólag is hoztak határozatot, amennyiben az alapszabályok negyedik pontját, mely azt mondja, hogy az egyesületnek minden megyebeli községi-jegyző, körjegyző, vizsgázott jegyző és segédjegyző lehet tagja, oda módosították, hogy k ö t e l e s tagja lenni.

Ezután az elnök felkéri Kovács András és Sárosy Gyula tagokat, hogy a jegyzőkönyvet hitelesítsék s áttér az 1894-iki 16. t. cz. azon rendelkezésének fejtegetésére, mely az örökösödési eljárásról szól.

Elmondja a rendelkezés pontjait, hangsúlyozza, hogy azoknak ismerete milyen fontos az anyakönyvvezető jegyzőkre nézve, végre ajánlja a tagoknak dr. Kovács Gyula »Eljárás a hagyatéki ügyekben« című művét.

Elnök az ülést, bár nem végeztek el minden kitűzött tárgyat, az idő előhaladottsága miatt 11 órakor berekesztette.

A történelmi igazság érdekében.

Arról a Magyarországi szép czimerét gyomában viselő kétfejű sasról száll mostanában az ének szájról-szájra itt Váradon . . .

Előkerülnek most a régi történetek, melyek e szörnyeteg levételére vonatkozó mozgalmakról fennmaradtak.

A »Szabadság« is febr. 14-iki számában közölt erre vonatkozólag egy tárczacikket, ez azonban nem felel meg teljes egészében a valóságnak.

A történelmi tény a következő:

Petőfi »Talpra magyar«-ja Nagyváradon is lázba hozta az ifjúságot. Nagy volt a lelkesedés a magyar szabadságharcz érdekében. Megalakult az akadémiai ifjúság légiója is, mely kapitányául, mint kipróbált harcost, néh. Baróthy Lászlót választotta meg és kérte fel nagy lelkesedéssel.

Persze, hogy ennek a lelkes ifjúságnak a figyelmét nem kerülte ki az a kétfejű vaskolosszus sem, mely a püspöki székesegyház orman ott éktelenkedett.

A nagyváradai akadémiai ifjúság legiója csakugyan egy 12 tagból álló küldöttséget választott kebeléből, mely azután elment a lat. szert. káptalan akkori nagyrépostjához, Dellinger János cz. püspökhöz, s felkérte, hogy az akkori időben mindenkinek megbotránkozására szolgáló kétfejű sást, a székesegyházról távolíttassa el.

Dellinger nagyrépost nem akarván maga nevében intézkedni, azzal az ígérettel bocsátotta el az ifjúság küldöttségét, hogy hazafias lelkesedés sugallta kérelmüket a legközelebbi káptalani ülés elé fogja terjeszteni.

A káptalan válasza e kérelemre az volt, hogy, miután az a kétfejű sas oly nagy vas-tömeg, hogy azt a költséges állások nélkül levéni nem lehet, ne kívánja azért az ifjúság eltávolítását annak az ártatlan madárnak.

Amint az ifjúság megtudta a káptalan választát, dehogy nyugodott meg abban! Hanem egy lelkesedéssel felkerekedett az egész légió és vitéz kapitányja, Baróthy László vezetése alatt tüntetőleg kivonult a káptalan sor elé.

Ide érkezve Baróthy maga ment fel Dellinger nagyréposthoz és az ifjúság nevében azt az ajánlatot tette, hogy ő minden költség nélkül és a nélkül, hogy bármiféle kárt okoznának, le fogja onnan repíteni azt a gyűlöletes madarat. Előadta egyúttal a tervet is, hogy miként fogja azt eszközölni.

Dellinger látva a tüntető ifjúságot és azt,

csak kicserélték volna; pedig különben komoly leány nagyon. Hiába! az a fővárosi légkör mégis csak kedvverítő befolyással van a kedélyre; az ember fia nem is hinné, milyen hamar sirba fekszik a komolyság benne.

No de hadd legyen öröme a leánynak. Nemsokára ugy is beletörődik megint abba az egyhangú életbe, melyben a gulya kolompja is szórakozás számba megy. Délután elmegy vele sétálni, hadd lásson embert; ugy talán könnyebben levetkőzi azt a tulságos szerénységet. Hiszen otthon mindjárt lesüti a tekintetét, mikor egy fiatal ember meg találja szólítani.

Városon azonban nem olyan szegénylősek az emberek.

És Csaplár Miklósné délután csakugyan megindult a leányával. A mama mindenáron a Dunapartra akart sietni, hanem a jó Irma mást proponált. A kerepesi-utat akarta meg nézni, minekutána ott is sok látnivaló van. Anyja hiába kapacitálta, a leány megkötötte magát: vagy elmegy a kerepesi-utra, vagy egy tappodtat se tesz: mindjárt fölül a vonatra és jójszakát mond Pestnek.

A mama megcsóválta a fejét, ennyi akaratosságot még nem tapasztalt ennél a leánynál. Megadta magát.

Megindultak a kerepesi-ut felé.

Az előbb olyan jókedvű leány egyszerre merengővé vált. Akárcsak ollóval vágták volna

el jókedve fonálát. Nem hogy maga nem beszélt, hanem jóformán az anyja szavát sem értette. Nem nézett sem jobbra, sem balra, hidegen hagyták a kirakatok, hidegen az emberek.

Irma gondolatai másfelé tévedtek.

Megint eszébe jutott az a levél.

Hátha mégis neki szólt az? Hm! ki tudja? Kutatott emlékei közt. Hiszen ismert ő akárhány fiut, kik messze szakadtak falujuktól. Volt a ki diáknak ment s a diák rendesen Pestre kerül . . . Pesten van a Horváth Imre, itt a Daruvári gyerek . . . derék ember vált mind egyikből. Otthon sokat elveszekedtek együtt, tudták egymást szivelni. No és . . . igen és . . .

Befordultak a Kerepesi-utra.

Irma egyszerre figyelmessé vált. Nem meredt már maga elé, mint a süket néma, hanem nézett jobbra, balra, megmustrált minden szemközt jövőt, akárcsak titkos rendőrnek szegődött volna. A fiatalemberek jöttek-mentek; Irma farkasszemet nézett valamennyivel. És csaplárné egyszer csak azt veszi észre, hogy egyik másik megáll s utánuk is néz. Volt, aki megfordult és követni kezdte őket.

A mama kellemetlenül érezte magát. Oda-szólt Irmának:

— Kedves leányom, viseld magadat kicsit szerényebben.

— De hiszen semmi roszat nem teszek, mama.

Tovább mentek.

— Milyen kokett teremtés! — hallatszott mellettük. Két fiatalember ment el éppen.

— Irma! — szólt Csaplárné nyugtalanul — vége legyen már, mert hazamegyünk egyszerre.

— Mi baja velem, mama?

— Azt nem szükséges neked magyaráznom. Mondtam már, légy szerényebb.

— Nézd mama, — szólt a leány izgatottan, — ott a népszínház mellett egy fiatalember áll. Akárcsak várna valakit.

— Mi közöd hozzá? — veté oda haragosan Csaplárné.

— De mikor olyan szomorú formája van szegénynek.

— Nem hallgatsz mindjárt! Hazamegyünk egyszerre.

— Jól van, mama, de előbb menjük át a tulsó oldalra s nézzük meg azt az embert közelebről.

— Elment az eszed, Irma?

— Éppen nem ment. Tedd meg a kedvet, mama.

— Jézus, Mária, Szt. József! Te áldatlan teremtés, te. Azért hoztalak föl a fővárosba, hogy így bánj velem? hogy szegényt hozsz szegény fejemre? Estére mindjárt indulunk haza.

— S én nem megyek? — mondá fölbi-gyesztett ajakkal Irma.

egy kívánsága elől semmiképen ki nem térhet, beleegyezett az ifjúság kívánságába és megígérte, hogy ő maga fogja azt eszközölni. Csakugyan néhány ács felmászott a székesegyház homlokzatára és köteleken leengedték minden nagyobb baj nélkül a vasmadarat, melyet aztán ökörszekeren kivittek az ősi majorba...

A forradalom lezajlása és tragikus vége után a német világban helyezték a székesegyház homlokzatára ismét egy ugyanolyan alakú, mint a régi, de annál sokkal kisebb és könnyebb kétféjű sást, mely a gyomrában hordja a magyar czimert. S ez diszeleg ott a mai napig is.

1861-ben Biharmegye akkori főispánja, néh. gróf Haller Sándor szintén indított mozgalmat a kétféjű sas eltávolítására, de eredményt nem tudott sehogysem elérni. Végre a sok ideoda járásban, kérelmezésben kifáradva, az országgyűlési klubban Deák Ferenczhez fordult jó tanácsért, hogy mi tévő legyen?

Deák Ferencz végig hallgatva Haller bőbeszédűségével előadott eljárási processust, a sas eltávolítása végett, egész nyugodtsággal így válaszolt: Hagyj békét annak a szegény madárnak! ha nem, ha mindenáron el kell távolítanod: éheztesd ki, majd elrepül magától is...

Egy a tizenkettő közül.

A közkórház egy évi története.

— A főorvos jelentése. —

A biharvármegyei közkórház igazgató-főorvosa, dr. Fráter Imre az 1895-ik év betegforgalmáról és a közkórház ez évi beléletéről jelentést terjeszt be a közkórház elnökének, Szunyogh Péter alispánnak. Jelentésből, mint közérdekű dolgot, a következőket közöljük.

Az 1895-ik év nevezetes év kórházunk életében. A múlt évi főorvosi jelentésben említett építkezések ez évben tényleg végrehajtottak. Felemelték a hidegser-utcai emeletes épületet oly magasra, mint a fő-utcai homlokzat és külsőleg azzal egyformán díszítették.

A földszinten 4 külön szobát rendeztek be, czélszerűen és csinosan butorozva, jobbmódu betegek számára; s hogy a kórházi választmány ez irányu gondoskodása szükséges volt, mutatja az, hogy a szobák közül 2—3 mindig el van foglalva. Elkülönített helyiséget kaptak az épület földszintjén a trachomás nők; emeletjéig pedig a belgyógyászati nősztálynak adták át. A laboratóriumot is itt helyezték el, melyet a szükségesekkel szintén felszereltek.

Megemlítendő, hogy az eredeti tervezetben a földszint és emelet közötti padozat fából volt előirányozva, a kórházi választmány azonban ezt vastartók közt téglaboltozással helyettesítette, a tartósság és egészségi szempontból.

Elkészült a Lakatos-féle telken az új gazdasági épület, melyben az apácák számára külön lakosztály létesített, 5 lakoszoba, konyha és éléskamarával; ugyanide helyezték a főző és mosókonyhát mellék helyiségeivel egyetemben; itt nyert lakást az algondnok, itt állították föl a kitűnően működő gőzfertőtlenítőt és a két raktárt.

Az új hullaház: bonczterem, kiterítő szoba és hullakamarából áll, mely utóbbi villanyjelző-készülékkel is el van látva.

A férfi trachomás betegek is külön helyiséget kaptak, ugyancsak külön osztály létesített a fertőző betegek számára is.

Az építkezés folyama alatt akuttá vált a kórháznak egy eddig toldozott hiánya is, t. i. a segédorvosi gondnoki lakás mennyezetének, valamint az igazgatói lakás pinczeboltozatának kérdése. Miután meggyőződött róla a kórházi választmány, hogy ezen helyiségek minden perczen beomolhatnak, elrendelte azoknak vastartókkal való ellátását.

Az összes építkezéseknél nagy súly volt helyezve a kórszobák jól szellőzésére, mely czélból külön szellőző kémények is készültek.

Bevezetett ez alkalomból a vízvezeték, és a városi hatósággal oly szerződést kötöttek, hogy víz-órát nem alkalmaznak és 280 forint lesz fizetendő évenként.

Az udvar parkirozva lett és széles burkolt járdák készültek a betegek számára.

A szt. vincze rendű apácáknak a kórházba leendő betelepítésére vonatkozó tárgyalások ez évben nem várt szomorú véget értek, a nővérek, t. i. kinyilatkoztatták, hogy nem lévén elegendő, nem jöhetnek.

Ezután más ápoló-szerzettel próbáltak szerződni, miután azonban ez sem sikerült, a vöröskereszt-egylethez fordultak, melylyel a tárgyalások folyamatban vannak.

A kórház személyzetében annyi változás történt, hogy dr. Egyed István és dr. Horváth Gyula segédorvosok eltávoztak, és helyükbe dr. Szathmáry Lajos és dr. Veisz Jakab orvostudorok neveztettek ki. Kalesunár János algondnok elhalt, kinek ideiglenes helyettesítésével Hollósy Béla kórházi irnok, ez utóbbi helyettesítésével pedig Szilágyi Lajos napdíjas irnokot bízták meg.

Kórházi választmányi gyűlést több ízben

tartottak, ugyancsak több ízben megjelent a vizsgáló bizottság is a kórháznál, s kifogásolni való ténykedést nem tapasztalt.

A gondnokság pénzügyi kezelését a főszámvevő többször megvizsgálta és mindig rendben volt, ugyancsak az igazgató által kezelt könyvtári alap is. A könyvtár több jeles szakmunkával szaporodott.

Az építkezésnél a többlet-munkák folytán költségtöbblet is merült fel, melynek fedezetéül a kórházi választmány a beépített törzsvagyony visszatérítése gyanánt évenként gyűjtött 2000 forintból és kamataiból körülből 22.800 forintba felgyűlt alapot határozta fordítani.

Ápolási díjak, miután az építkezésekre 60 ezer forintos kölcsönt vettek fel és ennek törlesztés kamatja 3200 forintot tesz ki évenként, mely 80.000 ápolási napnál 4 kr. ápolási díj emelést eredményez, — 76 krajczárról 80 krra emelték.

Gyógykezelték a kórházban: a sebészeti osztályban 599 férfit, 332 nőt. Elhalt közülök 12 férfi, 13 nő. Belsőbeteg volt 979 férfi, 1098 nő, közülök meghalt 58 férfi, 78 nő. Elmebeteg volt 93 férfi, 81 nő. Meghalt 22 férfi, 18 nő. Volt tehát összesen 3182 beteg, meghalt közülök 6%.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Február 15.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schöber Ernő, Molnár Antal, Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak:

Wlassich, Lukács.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítése után bemutatja Lónyay Géza képviselő levelét, melyben egészsége helyreállítása czéljából 3 havi szabadságot kér.

A ház megadja.

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszti a házadó törvény némely intézkedéseinek módosításáról szóló törvényjavaslatot, melyet a ház a pénzügyi bizottsághoz utasít jelentéstétel czéljából.

Molnár Antal jegyző jelenti ezután, hogy az indítvány könyvbe újabb bejegyzés nem történt. Az interpellációs könyvben ellenben három új bejegyzés van és pedig: Kemény Pálé, az italmérségi engedélyek tárgyában a pénzügyminiszterhez, Vajay Istváné a kultuszminiszter-

A hűség

Zord téli nap volt. Egyik hivatalnoktársunk temetésén voltunk. Legtöbben már a háznál mondtak végbucst a kartársnak; néhányan azonban kikisértük a temetőbe. Mikorra vége lett a szertartásnak, sötét lett. Sűrű köd ereszkedett le a halottak ezen terjedelmes városára. Alig lehetett öt lépésnyire látni. Mig társaim sietve kocsihoz siettek és borbogtak a városba, én észrevétlenül hátramaradtam. Volt nekem e helyen igen kedves sírom, anyám sírja. Éppen neve napja volt az nap. Nem akartam e szomorú helyről távozni anélkül, hogy anyámat néhány szóval ne üdvözöljem. Habár e kegyetlen hidegben csak néhány percet akartam tölteni a kedves síromnál, mégis úgy látszik, hosszabb ideig maradtam ott gondolataimba elmélyedve, vissza-idézve emlékembe azt az időt, midőn anyám kedves őrangyalként sürgött, forgott körülöttem. Midőn révedézesemből feleszmélem, korom sötétség vett körül. Összeborzadtam, midőn haza felé indultam úgy tetszett, mintha a közeli bokrok közül halk sóhajtást hallottam volna. Azon gondolat ébredt fel bennem, hátha itt valaki elrejtőzött, hogy véget vessen szerencsétlen életének. Előre tettem néhány lépést és egy alakot láttam az egyik sírkö mellett.

Jó estét! — mondtam — Barátom! mit csinál itt oly későn esti órákban, ily szörnyű hidegben? A megszólított egy ideig némán állt előttem, azután szomorú hangon e kérdéssel felelt: Hát az ur mit keres itt?

En, — mondtam — anyám sírjánál voltam

és egy kissé tovább találtam maradni, mint akartam. És Ön?

En — felelt a megszólított — nőm sírjához jöttem.

De jöjjön barátom innen; hagyjuk a holtakat magukra. Az idő nem alkalmas a kegyelet ily nemű kifejezésére.

Nem, nem megyek. Hagyjon engem itt magamra; csak itt érzem én jól magamat.

De az Istenre kérem, jöjjön innen, szóltam rosszat sejtve, — nehogy valami baja történjék.

Mit törődik ön velem, idegennel, volt az ő válasza.

De én nem távoztam. Midőn látta, hogy nem távozom tőle, végre megadta magát. Még egyszer felsóhajtott és aztán halk hangon susogá: »Am legyen menjünk hát együtt.«

Megkönnyebbülve lélegzetem fel azon hiszemben, hogy egy szerencsétlen öngyilkos jelöltet megmentettem a halál torkából.

Eleinte némán ballagtunk egymás mellett mindegyikünk saját gondolataiba volt elmélyedve. Csak midőn a sírkert kijáratához értünk, hol egy gázlámpa égett, vettem közelebből szemügyre emberemet. Középkorú, de rettentően megtört alak állott előttem. Bemutatásunk után így szóltam hozzá: Önnek nagy bánata lehet; úgy látszik sokat szenvedett.

Vámosi Győző — ez volt az idegen férfi neve — sirástól fuldokló hangon felelt, hogy bizony az ő bánata nagy, igen nagy.

Mily szép, hogy ön úgy megörizte neje emlékét. Bizonyára meg is érdemelte ezt a nagy kegyeletet.

— Nem jössz?! — kiáltott föl haraggal Csaplárné — te elrugaszkodott gyerek, te hát azért szerettelek, azért neveltelek? Skandalumot akarsz csinálni? Hé bérkocsis!

Pár perc múlva a haragos anya már beletuskolta a leányát a kocsiába. Ügetve siettek a Pannónia felé. Pakkoltak s estére anya és leány már robogtak a vonattal hazafelé.

Irma nem látta többet a fővárost. Csaplárné férjhez adta.

Estendőök multak. Egyik év a másikat kergette. S mire Irma csakugyan fölkerült megint Budapestre, akkor már két szép leányt kísért a kerepesi úton végig — tulajdon gyermekei voltak.

A mint a népszínház elé értek, a mamának lelke egészen önkéntelen visszazállott abba a szép multba, amikor ő még mint szép leány minden fiatalemberben ama bizonyos levélnek az íróját kereste. Szép volt — régen volt, feledjük el.

Főlocsudott. S szinte gépiesen mondta oda leányainak:

— Aztán megmondom, gyerekek, ne csináljatok ti is skandalumot.

— Hát ki csinált skandalumot? — kérdezte mindkettő majdnem egyszerre.

— Ej mit! — felelt a mama kissé kelletlenül érintve — azt akartam csak mondani, a fiatal leánynak az utcán szerényen kell magát viselnie.

hez egy — Poós Jenő tanár által alapított — felekezet nélküli társulat tárgyában és végül Hortoványi József a miniszterelnökhöz az utolsó időben kinevezett főrendiházi tagok által állítólag fizetett díjak tárgyában.

Az interpellációk az ülés végén fognak megtétni.

Következett a napirend:

a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalása.

Az országos közoktatási tanács tételénél felszólalt Hévízy János.

Hévízy János szerint a közoktatási tanács legfőbb bűne az, hogy a tankönyvbírálat terén a pajtáskodás szellemét honosította meg; a hivatottság, rátermettség teljes kicsinyítésével csak az érdektársak könyveit találták alkalmasnak. Már Eötvös Lóránt br. belátta ezt, de sokkal hamarabb megvált tárczájától, sem hogy e téren nagyobb szabású intézkedéseket tehetett volna. A jelenlegi kultuszminiszter a tankönyvbírálatot kivette a közoktatási tanács hatásköréből és újabb szabályokat léptetett életbe. Az egyéni felelősségre van alapítva az egész bírálat, amit ő is a legezéravezetőbbnek tart. Kérde a minisztert, hogy nem volna-e helyes eme szabályok alapján megtörténni fölteszt szaktanári bírálat után még harmadszor a vidéki szaktanárokat is megkérdezni. A miniszter intézkedéseit különben csak helyeselheti.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy főképp azért oszlatta fel a közoktatási tanácsot, hogy a tankönyvbírálat terén előnyös változásokat tehesen. Nem tartotta azt a kollégialis bírálat kezébe valónak, s ezért vonta ki a közoktatási tanács hatásköréből, de tiltakozik az ellen, mintha a közoktatási tanácsban beléletli rendszer uralkodott volna. (Helyeslés.)

A tételt erre megszavazták.

A budapesti királyi egyetem tételéhez

Hortoványi József szól elsőnek.

Hortoványi József felhívja a kormány figyelmét arra, hogy a budapesti egyetem katolikus jellege megóvassék, annál is inkább, minthogy kétséget kizárólag be van igazolva, hogy az egyetem vagyona teljesen katolikus eredetű. Rámutat ezután arra, hogy az egyetem helyiségei mennyire szűkek. Sürgeti a harmadik egyetem felállítását: ennek legmúltabb helye Pozsonyban volna, ahol ezáltal hatalmas végvára lenne Magyarországnak.

Várady Károly kifogásolja, hogy a hittudományi fakultáson minden tárgy latinul adatik elő. Az orvosi fakultásra az a megjegyzése,

hogy maga az egyetemi rendszer az oka annak, hogy nálunk oly kevesen lépnek az orvosi pályára. A jogi karon nagy a tanárhiány; így a magyar magánjognak, mely a legfontosabb tárgyak egyike, csak egy tanszéke van. Kíváncsi a miniszter véleményére, hogy szükségesnek tartja-e továbbra is a kötelező doktorátust. Szeretné, ha a tanrend kérdéséről is bővebben nyilatkoznék. Sürgeti az egységes jogi államvizsgálatot is. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben utasítatni kívánja a kultuszminisztert, hogy állítsa fel a budapesti egyetemen a második magyar magánjog tanszéket.

Sima Ferenc Szegeden óhajtaná felállítani a harmadik egyetemet. Ezt kívánja a kulturális szempont és a geográfiai helyzet is.

Hévízy János szerint a budapesti egyetem túlszűfoltóságát a vidéki jogakadémiák jobb karba helyezésével és fejlesztésével lehetne segíteni. Ma tisztán a közigazgatási szakra való képeztést lehet megszerezni a jogakadémiákon.

Ez a centralizáció az oka az akadémiák hanyatlásának.

A budapesti egyetemen rossz a vizsgálati rendszer, ezt már gr. Csáky is belátta s ezért javaslatot készített a jogi vizsgák egyesítéséről. Ezért tárgyalni kell minél előbb. Végül még azt sürgeti, hogy a vidéki jogakadémiák tanárai kellő dotációban részesüljenek.

Hock János azt hiszi, hogy a harmadik egyetem felállításáról kár addig beszélni, míg a meglévő kettőnek hiányain nem segítünk. Sürgeti a budapesti egyetem kiépítését. Papp Gézával szemben a papi celibátusra vonatkozólag megjegyzi, hogy kár a felekezetek belügyeibe avatkozni; arra a törvényhozás nem illetékes.

Arra nézve, hogy a budapesti egyetem theologiai fakultásán latinul tanulnak, azt válaszolja, hogy ez a világ minden egyetemén így van, mert az egyház nyelve a latin és kell egy összekötő kapocs a nemzetek papsága között.

Holló Lajos pártolja Várady határozati javaslatát.

Jogi irodalmunk nagyrésze komplikáció a nemzeti szellem minden nyoma nélkül. A magyar magánjog megalkotására sem találnak alkalmas férfit. Mindenféle más studiumra százszázalékos fordítanak, a magyar jogtudományt pedig elhanyagolják. Meg kell változtatni a tanítás egész módszerét, valamint a vizsgálati rendszert is.

Veress József szerint az egyetemen az ifjak nem tanulnak semmit.

A hallgatók nagy része csak index aláírás céljából jelenik meg az egyetemen.

A vizsgarendet meg kell változtatni. A harmadik egyetem felállítása is szükséges.

Hock-kal szemben sürgeti azt, hogy a theologiai fakultáson magyarul tanítsanak, mert a papokat is nemzeti nevelésben kell részesíteni.

Wlassich Gyula kultuszminiszter Hortoványinak kijelenti, hogy a budapesti egyetem állami intézmény és így költségeinek a budgetben a helye. A harmadik egyetem kérdésével foglalkozik, de konkrét javaslatot nem tehet. Váradynak válaszolva igéri, hogy a második magyar magánjogi tanszéket lehetőleg még az ősszel fel fogja állíttatni.

Hollóval szemben megjegyzi, hogy a jogi oktatás megfelelő kezében van. Elismeréssel nyilatkozik többek közt: Zsögöd, Herczegh, Timon és Hajnik tanárok működéséről. A tanrendszeren azonban sok a változtatni való. Az egyetem kiépítésének kérdéséről már nyilatkozott, úgy szinten a kötelező doktorátusról és az egységes jogi államvizsgáról is.

Végül kijelenti, hogy a kik a bécsi egyetemen hallgatják az orvostudományokat, azoknak mielőtt nosztrifikálnák őket, nálunk is kell egy félévet hallgatniok.

Várady Károly személyes kérdésben szól, mire elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után áttért a ház a kérvények tárgyalására.

Szünet után

a kérvények és a bejegyzett interpellációk következték.

Kemény Pál italmérési ügyekben,

Vajay István pedig Poseh Arthur szolnoki főgymnasiumi tanár ügyében interpellált, aki felekezetnélküli lett, a mi a reábizott ifjak valóságos neveltetésére rendkívül veszélyes.

Hortoványi József kérde, hogy igaz-e a Budapesti Hirlapnak az a híre, hogy a legutóbbi peer-shub alkalmával a főrendiházi tagságot pénzért adták?

Bánffy Eező báró kijelenti, hogy a czikk minden betűje valótlanúságot tartalmaz.

Hortoványi József határozott választ kér, hogy fizettek-e a kormánynak az új főrendek?

Bánffy csak azt ismétli, hogy a czikk kóholmány. (Óriási zaj. közbekiáltások: Ugy látszik, hogy csakugyan fizettek!)

Hortoványi a választ nem fogadja el, a többség azonban tudomásul vette.

Meg is, nem is, morogta magában.

Mit jelentsen ez? mondám csodálkozva.

Mint hogy látom, — szól az idegen, — hogy érdeklődik irántam, elmondom, ha megengedi a szegény asszony történetét; legalább így könnyíték magamon. Ugy sines senkim, ki előtt bánatomat kitarhatnám.

Ugyis hosszú az út a városba, addig elmondhatja.

Magánhivatalnok voltam. Anyámmal együtt laktam. Minden nap este 8-kor pontosan hazasiettem, mert ha csak néhány perczet késsem, anyám nyugtalanzkodott. Nagyon szeretett szegény anyám

Egyszer amint haza felé siettem, élémben állott egy 12—14 éves leány és segítségért esedezett, mert — úgy mond, — atyja beteg és nincs mit enniök. Szó nélkül néhány hatost csuszattam kezébe. S így tartott ez körülbelül egy hónapig.

Már egy megszoktam, hogy midőn egyszerre a szegény leány elmaradt, szinte rosszul esett, hogy meg se kérdeztem, hogyan bivják, vagy hol lakik?

De mit tartozik ez — mondám én — az ön történetéhez.

Oh nagyon is hozzátartozik, mert ez a kis leány, kinek sem nevét: sem származását nem tudtam, későbbben nőmmé lett.

Most már értem, — feleltem én, — és felkértem, hogy folytassa.

Hát az úgy történt, hogy én más városba kerültem, hol egy özvegy asszonynál, kinek szép fogadott leánya volt, lakást vettem. Nem sokáig laktam ott, midőn a leánnyal megismer-

kedtem és csakhamar megkértem és meg is kaptam. Akkor derült ki, hogy ő volt azon leány, kinek én esténként N. városában segílyt nyújtottam. Apja halála után nagynénje magához vette a leányt és nagynénje ugyanazon nő vala, kinél én szállást vettem.

Mondanom sem kell, hogy boldog valék. Családi boldogságunkat nevelte az, hogy nőm egy kedves leánykával ajándékozott meg.

Egy napon, midőn a hivatalból haza felé siettem, valaki a vállamra üt és mondja: Szervusz Győző?

Szervusz, Béni.

Hogy vagy? mit csinálsz itt? ostromolt Béni kérdéssel.

Én itt lakom már két év óta; de hát te mit keressz itt?

Rokonaim látogatására jöttem. Tán ismered a Tagossy-családot?

De mondd csak Győző, hogy érzed magadat?

Nagyon jól, barátom.

Tán már meg is nősültél?

Úgy van. Van egy kedves feleségem, kit hét országért sem adnék, és van egy czukros, aranyos kis leányom.

Tehát te vagy a világ legboldogabb embere.

Ha nem is a legboldogabb, hanem minden esetre boldog, a mennyiben boldog lehet az ember e földön.

Tehát annyira szereted feleségedet?

Szeretem, mert ő is szeret.

Mily csodálatos változás! Hisz én ugy ismertelek, mint ki a nőket ki nem állhatja.

Nem jól ismertél barátom. Igaz, hogy míg anyám élt, nem gondoltam házasságra, mert egyedül anyámnak kívántam élni. Halála után azonban szabadabb lettem és hozzá még a jó Isten utamba vezette azt a kedves drága lényt, kit most feleségül bírok, hogy mindenkoron szemrehányást tettem volna magamnak, ha a kínálózó alkalmat meg nem ragadtam volna.

No, no, légy résen — mondá Taggossy Béni, — nehogy úgy járj, mint Adám apánk az ő kedves oldalbordájával, ki inkább hallgatott a kigyó csábígéire, mint a jó Isten parancsára.

Hagyjuk ezt barátom; ne szomoríts ily beszéddel; hanem látogass meg és lásd.

Másnap csakugyan meglátogatott Béni barátom és csakhamar mindennapos lett házámban. Feleségem is nagyon szívesen látta. Jókedvű, mulatságos ficzkó volt. Úgy tudott az asszonyok kedve szerint beszélni, őket mulatztatni, hogy ritkította párját. Nékülözhetetlené lett ő nálunk. Csak az volt a különös, hogy Irén, kis leányuk félt ettől a vig ficzkótól.

Béni barátom szabadság ideje hamar letelt és ismét magunkra maradtunk. Legnagyobb öröme volt Irénnek, ki félt Bénitől; de nem úgy feleségem. Az valóságosan busulni kezdett utána. Azonban én semmi fontosságot sem tulajdonítottam nőm nyomott kedélyének. Csak akkor ébredtem a borzasztó valóra, midőn egyszer délben hazajöttem és a házat üresen találtam. Azt mondta leányom, hogy ott volt Béni bácsi és a mamát elvitte magával. Aztán az asztalon egy kis levélkét találtam. Tudtam

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 16. A 48-as Népkör felolvasó-estélye.
 „ 16. A 48-as Népkör közgyűlése d. e. 11-kor.
 „ 16. A szépitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
 „ 16. Az önkéntes tűzoltó egyesület álarozos bálja a Fekete Sasban.
 Márcz. 8. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet tárgy-sorsjátékának húzása.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünk udvari papságával ma délután Kigyóstra utazik, a hol holnap Wenckheim Riza comtesse esküvőjén fog celebrálni.

* **Farsang három napja.** A farsangi vigáság három nap mulva véget ér; a mulatságok lezajlanak. A régebbi időben a farsang végnapjai különösen zajosak voltak, sőt dobzódással fajultak. Hogy e kiesapongásoktól az egyház némileg elvonja a hívőket, a farsang három utolsó napján magasított ünnepségeket tartottak a templomokban. Az egyház ma is megtartja az ünnepélyeket, Nagyváradon ma, vasárnap, holnap hétfőn és kedden, reggelként istenisztelet mellett imádságra kiteszik a Szent László templomban az Oltári szentséget s egész nap a papság felváltva imákat mond az Oltári szentség előtt. A templom mind három nap egész napon át nyitva lesz a hívőknek. Naponkint este 6 órakor ünnepélyes litánia mellett a szentségtartóba helyezik vissza az Oltári szentséget.

* **A székeltyhidi rk. egyház új kegyura** a boldogult gróf Stubenberg József székeltyhidi születésű legifjabb fia gróf Stubenberg József csász. és kir. kamarás lett, mint akit atyja a székeltyhidi uradalom örökösévé tett végrendeletileg.

* **Egész az északi pólusig.** Egy Irkutskból érkezett távirat jelenti, hogy Nansen északsarkutató elérte az északi sarkot, ott szárazföldet fedezett föl és most már utban van visszafelé. A hír még nagyon is megerősítésre szorul, mert tudományos expedíció ehhez hasonló eredményt még nem mutatott fel. Az északsarkutatók legmerészebb álma ez, amelyet megvalósítani lehetetlennek tartottak. Nansen 1893. június 24-én indult utnak; a Lenartokolattól észak felé tartott s az új szibíriai

szigeteken olyan áramlatot sejtett, amely őt az északi sarkon át, keleti Grönland felé vihetné volna. Azóta Nansen eltűnt. El-e még, sikerült-e a jégvilág akadályait legyőznie és ezzel örök dicsőségre szert tennie, nem tudni biztosan. A siker mindenestre oly nagy, hogy a civilizált világ több mint ezer év óta áhitozik utána. Nansen tizenkét tagból álló expedíció élén indult a merész utra, hogy az északi sark jégsvatagán áthaladjon. Az ő utasításai szerint építették a »Farm« nevű hajót. Kezdetben az utazás nem nagy nehézségekkel járt s csak július 27-én akadtak először jégre. Július 29-én érték el az Ingor-féle utat. Itt ebeket fogtak a szánna átalakított najó elé. Majd petróleum-naszádon a Kári-tavat utazták át. Erre 35 nappal utazott tovább a Kara-tavon. Ott 1893. aug. 20-án látták utóljára. Azóta semmit sem hallottak róla tegnapig. A tegnapi hír megerősítését az egész civilizált világ feszülten várja. — Christiniából érkezett táviratok szerint több kiváló földrajzi tekintély lehetségesnek tartják a Nansenről érkezett híreket. A merész sarkutató dr. Frithjos Nansen, Christiánia közelében született 1861-ben. Első hosszabb tengeri útját 1882-ben tette a »Biking« nevű fókavadász hajón, a melyen egész Jan-Mayenig és a Spitzbergáig felhatolt. Visszatérése után a bergeni muzeum természetrajzi osztályának konzervátorává nevezték ki. Három évvel később indult világhírű utjára Grönlandba, a mely utat hócipők segítségével tette meg és az egész télen át az eszkimók között élt. Erről az utjáról írt érdekes megfigyelései ébresztették fel a fiatal tudós iránt a tudományos világ figyelmét. Mikor Norvégiában egy északsarkutató expedíció létesítését határozta el, mindenki megegyezett abban, hogy az expedíció élére Nansen állítsák. A rábizott feladatot, mint látjuk, a fiatal tudós fényesen megoldotta. Nansen hét év előtt nősült meg, neje Sars Éva, Norvégiának egyik legkiválóbb énekesnője.

* **Agnoszkált holttest.** A Körözsből pénteken kifogott holttest, kilétének megállapításával foglalkozott tegnap Sarkady József rendőrbiztos és sok utánjárással sikerült kipuhatolni, hogy a szerencsétlen ember Károly Menyhért volt pinczér, utóbb pedig mint favágó kereste kenyerét. Iszákos természete miatt lakás adója folyton korholta, s ilyenkor napokig nem ment haza. Most is három nap óta nem látták lakásán s részegen bolyongott a városban. Nagyon hihető, hogy ittas fővel meg akart mosdani

a Körözsből s ekkor esett a vízbe. Homlokán horzsolás látható, a mi valószínűleg az eséstől származott. Fel fogják a holttestet boncolni.

* **Álarozos mulatság a városligetben.** A városligeti jégcsaládnak pompásan kedvez az időjárás. A múlt heti enyhe időjárás folytán már lemondtak arról, hogy megtarthassák a liget jegén azt a nagyszabású álarozos mulatságot, a melyre heteken keresztül készültek s pár éjszakai erős fagy és a szakkértő gondoskodás olyan pompásan megacélozta a Városliget jegét, mint akár január közepén. Tegnap már nagyszámu előkelő közönség élvezte az egészséges sport kedvteléseit. A nagy álarozos ünnepélyt pedig ma, vasárnap délután tartják meg.

* **Egy nagyváradai kalandor.** Simay Gyula Nagyváradon is ismert, jó családból származó belényesi fiatal ember viselt dolgaival sokat foglalkoztak a lapok. Majd mint huszár önkéntes, majd tiszthelyettesnek öltözve, olyan dolgokat követett el, a melyekért a büntető törvénnyel is összeütközésbe jött. Utóbb azt írták a lapok, hogy az elzülött ifju Orsován öngyilkosságot követett el. Családjá e hírből kifolyólag kérdést intézett az orsovai előjáróság-hoz az öngyilkosságra vonatkozólag s onnét az a válasz érkezett, hogy az öngyilkosság hírből egy szó sem igaz: Simay Gyula él és Orsova mellett egyik községben mint segédjegyző van alkalmazva. Lehet, hogy Simay megelégette már eddigi ballépéseit s a tisztesség útjára lépett.

* **Esküvők.** Flóhr János huszárfőhadnagy e hó 18-án kedden délelőtt 12 órakor vezeti oltárhoz az olaszii plébánia templomban Serly M a t i l d kisasszonyt, özv. Serly Ödönné bájos leányát. Az esketési szertartást a menyasszony nagybátyja Winterhalter Antal váradai kanonok, pápai praelatus fogja végezni, nagy segédlettel. — Roth Ármán a napokban tartotta esküvőjét Goldmann Gizella kisasszonnyal, Mann Vilmos kereskedő unokahugával Erdőhegyen.

* **A hosszvékonyoc.** Megemlékeztünk már arról, hogy a virginia nevű közkedvelt szivar (sok esztendővel ezelőtt egy vice-lap így adta meg a definícióját: szalmától lyukaesolt, gyufafecsérlészetű hosszvékonyoc) nemsokára olesőbb lesz egy félkrajczárral. Ausztriában a virginia-kedvelő spizburgerek nagy öröme ez a boldog állapot már holnaptól fogva kezdődik. Az osztrák pénzügyimi-

már miről szól. A levélkében csak annyi állott: »Ementem Bénivel és felesége leszek.«

Képzelteti uram, mily lesújtó volt ezen néhány szó reám nézve. Tehát elvesztettem nőmet, leányom pedig elveszté anyját. Meghalt reánk nézve, nem létezik többé,

De midőn kétségbeesésemben hajamat téptem nem tudván mit tegyek, valami benső szót így szólt hozzám: »ne essél kétségbe, nőd megbánja bűnét és visszatér.« Erre bizonyos nyugalom és remény szállt keblembe.

Sokat szenvedtem ezen idő alatt, és nem kívántam volna egy percig sem élni, ha nincs leányom. Ki egyedüli kincsem vala és ha nem reméltem volna, hogy nőm visszatér?

Sajnálkozva tekinték e nyomoru alakra, és kérdém! »Tehát e szörny sirjához zárándokol ön, mint egy szenthez? Talán később még is visszatért?«

Óh bár csak visszatért volna, az lett volna igazi örömnapp reám nézve, még mindég szerettem; szerettem nagyon, leirhatatlanul!

Vissza is tért volna ő hozzám, de már nem tehette.

Hogyan, talán meghalt?

Meghalt, de nem mindjárt, hanem előbb megőrült?

Megőrült? az borzasztó, mondám én; de hát miért?

Hát egyszerűen azért, mert Tagossy hamar ráunt. Neki nem kellett az odaadó szeretet. Ő olyan volt, mint a pillangó, mily virágról virágra száll.

A gondolat, hogy Tagossy Béni elhagyta,

oly hatással volt rá, hogy teljesen megrendítette egészségét. Visszatért volna ő hozzám, mert már megbánta tettét, de nem volt elég ereje hozzá. Pedig, ha tudta volna, mily örömmel fogadtuk volna én és leánya!

És ő nem jött, pedig minden perczen vártuk; de nem jöhetett, mert megőrült.

Hideg téli szél zúgott végig N. város utcáin. Az emberek házaikba menekültek. Késő este is volt már. A lámpák csak úgy pislogtak, mint a mecsek. A város szélén álló kórház ablakait úgy döngette a vihar, mintha valamely titkos kéz zörgetett volna rajtuk. Rémülten ugrott fel nyugvó helyéből a kórház orvosa, midőn egy erős kéz megrántotta a ház csengettyűjét. Rosz sejtélem fogta el; ki járhat itt ilyen szokatlan időben?

Egy beteget hoztak, jelenték az orvosnak. Egy fiatal nő; alig lehet 24 éves és már is örült; az a rögeszméje, hogy férje üldözi; meg akarja ölni.

És ez volt azon nő, az én volt feleségem, kinek sirjánál ott imádkoztam.

Tehát meghalt az örültek házában?

Meg, nemsokára, ahogy oda került.

És ön nem is beszélt vele azóta, mióta önt elhagyta?

Nem, soha. Nem is láttam!

De hát mért szereti most, ha önt úgy megsértette, megvetette?

Talán megbocsátott neki?

Meg, megbocsátottam neki és pedig ezen levél alapján és kihuzott zsebéből egy összegyűrt iratot és átnyujtá nekem. Ezt a levelet

a kebelén találták, midőn lelkét visszaadá teremőjének — olvassa el uram, és azután ítéljen. A levél így szólott:

Kedves Győzőm, szeretett férjem!

Nagy csalódás ért, a csábító kigyó, ki mindig azt sziszegte fülembé, hogy végtelenül szeret, hogy oly boldoggá tesz, aminő nő még nem volt, megcsált, megvetett és elhagyott. Legelőbb is te reád gondoltam; el is határoztam magamban, hogy visszatérek hozzád; térdre borulok előtted és megkérlek, bocsáss meg. S ismerve jó szivedet, bizton reméltem, hogy megbocsátasz nekem és magadhoz fogadsz és aztán hosszú ideig boldogok, igen boldogok leszünk, mint azok a galambok ott a ház eresze alatt. Azonban forró vágyam nem teljesedhetett be, miután a betegség ágyhoz szegezett; hanem a mint felépülök, első lépésem az lesz, hogy repülök hozzád, abba a csendes fészekbe, melyben annyi édes percet élveztünk mindaddig, míg a bárány bőrbe bujt farkas be nem tette a lábát. Azért várj reám és addig is bocsásd meg a téged örökre szerető nőnek azt a ballépést! . . .

A levelet összehajtottam és átadtam Vámosinak. Önnek igaza van, hogy megbocsátott neki. Ő vissza tért volna önhöz, ha a betegség meg nem akadályozta volna és ha a halál oda nem üzte volna abba a rideg sirba.

Vámosi pedig örült mint a gyerek, hogy megérttettem őt. Uram! mondá ő — bánatom nagy terhét levette vállaimról, midőn oly igaz részvéttel hallgatta szomorú történetemet.

Agricola.

niszter azért tért vissza az 1889-ig volt régi árhoz, mert azt tapasztalta a statisztika kimutatása alapján, hogy fokról-fokra csökkent a virginia kereslet, amióta hatodfél krajczár az ára. Az 1892-ik esztendőben 172.7 millió fogyott el belőle, 1893-ban azonban már csak 158.9 millió, 1894-ben 144.5 millió. 1895-ről még nincs meg a kimutatás, csak annyi nyilvánvaló, hogy az első kilenc hónapban 98.7 millió virginai fogyott el, 9.8 millióval kevesebb, mint az előző esztendő megfelelő részében. 1892-től 1894-ig, tehát három esztendő alatt 28.2 millióval csökkent az eladás, ami a kincstárnak másfél millió forint veszteséget jelent.

* **Bolond, nem bolond.** A békésieknek van egy furfangos öreg parasztemberük, akinek a különös viselkedésén most egész Békés város mulat. Ez a paraszt: ékesszavu Somlyai Gábor, ki társai között ugyancsak nagy tekintélynek örvend. Nagy szónok az atyafi s amint mondja, kis ujjában vannak az összes törvények. Egyszer már könyvet is adott ki: »Békés város némely viselt dolgairól,« amelyben parasztészjárással mond el néhány részletet Békés történetéből. Somlyai a nyáron részt vett a híres vásári zendülésben s vizsgálati fogságban is volt miatta néhány hónapig, a mikor aztán nemrégiben bevásárolták a városi tanácsba, ez alapon az igazoló bizottság nem akarta a választást igazolni. Somlyaiék megfélembtezték a bizottság határozatát s a felebbezésben többek közt azt is megírták ékesen, hogy Somlyainak több esze van, mint az egész városi tanácsnak. Somlyainak, kit a hatvanas években egyszer hivatalból bolondnak minősítettek, a napokban kézbesítették az ügyészség vádiratát a zendülés ügyében. Mikor az öreg a vádiratot megkapta, dühösen fortyant fel:

— Hát hogy lehet ellenem kereskedni, amikor én bolond vagyok.

Ebből látni, hogy Somlyainak kétféle mértéke van. Aszerint bolond, vagy épeszü, amint más és más hatósággal van dolga.

* **Eljegyzés.** Kovács Kálmán helybeli fiatal műasztalos tegnap eljegyezte Molnár Lajos bérkocsitulajdonos leányát, *Erzsikét*.

* **Andaluziából.** Ne tessék megijedni, nem arról az exotikus tartományról akarok beszélni; sokkal közelebb van hozzánk Andaluzia, mint gondolják. Bohém emberek adták rá a nevet, nem aspirálnak rá, hogy a közönség is elfogadja, de én úgy hívom, mert könnyebben ki tudom mondani, mint azt, hogy kioszk. — Talán most már tudjuk is miről szól az ének. Igen a Széchenyi-téri kioszkról, az Andaluziáról. Egy süteményre éhes kis család kompánia akarta megkárosítani a cukrászda tulajdonos kisasszonyát egy előkelő urinó nevével. Olga volt egyedül a cukrászdában, Jenő sétált valahol. Beállit egy kis fiu gyűrött papirlappal, a melyre az volt írva: 25 darab vegyes sütemény és egy üveg rum, a fiu azután megmondta az uriaszony nevét, a ki kéreti — hitelbe. A kisasszony nem hitt a papirnak, a fiunak pedig még kevésbbé. Nem adott semmit, hanem elküldte a hetest megkérdezni, hogy igaz-e a megrendelés. Persze nem volt igaz. Kevés idő múlva azonban két kis leány jön ugyanazon papirdarabbal, csak hogy most már név is volt aláírva, szépen odaillesztve: »R—né naccsága.« A kisasszonyt kihozta a türelemből a kis család ügyetlen raffineriája, az egyiket megfogta és elvitte a »naccsága«-hoz, a kinek a nevével csalni akartak; ott azután kapott a kis család sütemény helyett — »baraczkot.«

* **Esküvő.** Kovács Béla a biharmegyei kereskedelmi bank alkalmazottja holnap délután 3 órakor esküszik örök hűséget az újvárosi ev. ref. templomban Szabó Antal leányának Mariskának.

* **Megrögzött tolvaj.** Lukács János m. telki 19 éves suhancz már többször volt vendége a fogháznak s úgy látszik, meg volt elégedve az ingyen kosztal és lakással, mert egy cseppet sem igyekszik betartani a 10 pa-

rancsolat hatodik parancsát. Tegnap alkonyatkor Kossuth-utczán Mandel Mór bórkereskedő ajtójáról egy egész talpbőrt lopott le, de észrevették s átadták a rendőrségnek. Ugy látszik szélesebb alapon akarta kifejteni jövő működését, mert megmotozása alkalmával vésőt találtak nála.

* **Felolvasás a 48-as körben.** A nagyvárad-i függetlenségi 48-as Népkör ma, vasárnap délután 4 órakor saját helyiségében felolvasó ülést tart. A program érdekesen van összeállítva. Sulyok István ev. ref. lelkész a hazafias munkásokról olvas fel, Tóth Ferenc végzett joghallgató Ábrányi Emil »Erős hit« című költeményét szavalja el, végül pedig Tóth József ev. ref. segédlelkész egy humoros csevegését olvassa fel. A felolvasó ülésre vendégeket is szívesen látnak.

* **Vigyázatlan kocsis.** Tegnap reggel Szent-János-utczán Nagy Mihály össi szekeres sebesen hajtott s lovai elütötték Nemes Károlyné p.-szőlősi tejáruló asszonyt. A szegény nő kisebb sérüléseket szenvedett, azonkívül teljes edénye a tejjel együtt tönkre ment. Feljelentették a vigyázatlan kocsist.

* **Himlőoltási rendelet.** A m. kir. belügyminiszter a beoltási kötelezettségre vonatkozólag az állami anyakönyvvezetőknek elrendeli, hogy minden állami anyakönyvvezető minden év márczius havának 1-sőnapjától, a következő év márczius első napjáig a születési anyakönyvbe bejegyzett gyermekekről az anyakönyvi kerületébe tartozó minden egyes községre nézve külön-külön kimutatást készítsenek és ezen kimutatásokat a törvényhatóság által kiküldött olto- orvosnak szolgáltatassák át. A jelen évben a kimutatások még csak öt hónapról, azaz október 1-től készítendőek.

* **Munkácsy majszternéja.** A mester hazakerkezésének hírére aligha fogadja valaki őszintébb örömmel, mint özv. Lánginé asszony, Munkácsy egykori majszternéja. A derék matróna Békés-Csaba egyik kinosan kanyargó utcájában lakik ugyanabban a házban, hol a fürgé Miska valamikor sokat vesződött vésővel, gyaluval és firnászos fazekakkal.

— Nagyon akkurátus inasgyerek volt a Miska — beszélte még tavaly e sorok írójának a derék asszonyság — boldogult uram mindenkinek dicsékedett vele.

Azután elbeszélte Munkácsy első képzőművészeti bravurját a műhelyben.

— Tetszik tudni, az uramnak sok dolga volt az egyháztanácsban, egy időben kurátor is volt. Ilyenkor az öcsém, ki szintén asztalos, a műhelyünkben helyettesítette őt. Egyszer két napig feléje sem nézhetett az uram a műhelynek, pedig sok volt a munka. Hát amint harmadnapra a műhelybe lép, látja, hogy a sok láda mind ki van pingálva virító tulipántokkal. Persze azt hitte, hogy az öcsém szorgalmatoskodott. Át is ment hozzá, hogy megköszönje a szives segítséget. De az öcsém váltig azt bizonygatta, hogy ő hozzá se nyult a ládához.

— Ne mondd már, hisz olyan szépen senki sem tud minálunk tulipántokat pingálni. Ugyan minek tagadod, sógor?

De biz az tagadta. Az uram visszajött a műhelybe és sorba kérdezte a legényeket, hogy ki pingálta meg a ládákat. Egyik sem vállalta. Ebéd alatt még engem is faggatott, de persze én sem tudtam felőle semmit. Hát egyszerre csak meg szólal az asztal végéről a kis Miska fiu.

— Ne tessék haragudni, majszter uram, én pingáltam ki azokat a ládákat vasárnap délután.

— No fiam — mondá az uram — derék ember lesz belőled. A ki így tud tulipánokat pingálni . . . És tessék, igazat mondott az uram.

És Munkácsy azóta egyszer sem járt Csabán a nélkül, hogy a derék majszternéját meg ne látogatta volna. Egy alkalommal nejét is magával hozta és bemutatta Lánginé asszonynak, ki azt tudakolta első sorban a mestertől, hogy mit jót főznek Párisban? Munkácsy így válaszolt:

— Főzni ott is csak főznek egyet-mást, de pi-

ritós kenyeret azóta se ettem, mióta innen elkerültem. Hej, pedig de szerettem!

Nos, két hónap múlva hazajön, s akkor remélhetőleg e kitűnő gasztronómiai fogásban sem lesz fogyatkozása.

* **Könyöradomány gyűjtés.** A krasznóczi izr. hitközségnek templom építési költségek beszerzése céljából a belügyminiszter három óra könyöradománygyűjtési engedélyt adott.

A bomba.

Halálsápadt arcczal rohant be tegnap korán reggel a rendőrséghez a tőke egyik embere. Az ajtóban álló rendőr a »poszt« fáradalmának nyomait törle ki épp szemeiből s rábámult a rémes arczu férfirra:

— No mi-a?

— Szocializmus, anarchizmus, nihilizmus! — kiált a rohanó.

A rendőr ur nem igen foglalkozik a társadalmi problémákkal s így az ismusok jelentőségét sem érthette meg s épp ezért majdnem úgy megijedt, mint mikor »tolvaj« kiált valaki.

— Hol a kapitány ur? — kérde a vészajtóba arczu uri ember.

— A tekintetes kapitány ur jelenleg alszik!

— Hát a biztos?

— A tettes biztos ur jelenleg mingyár gyün!

— Szerencsére jött a biztos ur, mert különben az illető keresztül fut a falon ijedtében.

— Uram bomba!?

— Bomba?! — szól rémülten a biztos.

— Négy!

— Négy?

— A boltom előtt, a tőke már nálunk nincs biztonságban!

— A hatás óriási a rendőreire, mert még senki sem látott, de nem is igen óhajtott látni valóságos bombát.

— Hiszen még pengálva is röttenetős! — jegyzi meg az egyik.

— Gyerünk! vezessen uram! Négy rendőr velem jön! — szól a biztos.

— Elindulnak, megérkeznek a színhelyre. Valóban a négy bomba ott hever a földön, még lyuk is van mindegyiknek a végibe, csak a kanócz hiányzik belőlük, de hát tudj' Isten miféle ördögös pukantója van?

— Olyan e mint egy boros hordó dugó! — szól az egyik halálra szánt ki rendőri »paksióval« tanulmányozza néha-néha a borászat nemes mesteriségét.

— Az ám, — szól a másik.

Erre az enyhítő körülményre öt lépés távolságra merik közelíteni a szörnyet.

— De uraim olvassák el, mi van a végére írva! — szólalt meg a még mindig reszkető uri ember.

A biztos ur felteszi a szemüvegét s illő távolságból sillabizálja a dugó formájú valami feliratát: — Bo . . . bom . . . nem látszik jól, itt el van törölve!

Az ijedt uri ember a biztos háta mögé kerül s ismétli:

— Bomba, bomba, persze hogy bomba!

A biztos folytatja:

— Bom-ba ra-tio-nell sis-tem-gu-golz. Ez csak ugyan bomba lesz, össze kell szedni mind a négyet!

— De hátha elsül? — kérde az egyik.

— Nem sül a hisz' nincs benne kanócz!

Végre egymást biztatva, halálra szántan megközelítik a szörnyeteket s felszedik mind a négyet s konstatálják, hogy a bomba nagyon könnyű. Az egyik skeptikus meg is kockáztatta a kérdést, hogy:

— Talán nem is bomba ez a bomba?

— De hisz' világosan ide van írva, bom . . . az igaz, hogy itt egy kicsit homályos a betű, el kell vinni valamelyik boltba talán rá is ismernek, hogy miféle portéka.

Kellő fedezet alatt végig huzcolják a veszedelmes miesodát néhány utcán, míg valamelyik üzletben felvilágosítják őket, hogy a bomba csakugyan nem bomba, hanem: »Bonde Rationelle System Gugolz» azaz Gugolz rendszerű patent boros hordó dugó. Erre a borászat pártoló rendőr diadalittasan felkiált:

— Ugy-e mondtam!

A többiek könnyebbülten sohajtanak fel s chorban zengik:

— Azt hittük denamit van benne!

. . . ccio.

Czipészek szövete Nagyváradon.

— Egy iparos röpirata. —

»Minden jutalom nélkül fáradok a közért, feláldozom a nyugalomra rendelt éjtem, megfosztom magamat a test- és lélekedző álmom jótékonyágától, féléjeken keresztül rontom a szememet a petróleum-lámpa libegő lángja mellett, irok, mint egy gép és nem tudom miért, nem tudom kiért, nem tudom minek, — hiszen nekem sem kell koldulni, én is megtudok élni, mint azok, akik nem törődnek semmivel és senkivel és mégis meg vannak.»

Ezeket a sorokat pedig egy egyszerű iparos, **György István** czipész-mester írta, s bizonyoságot tett vele arról, hogy eszmélnek az iparos-osztály emberei is. Ez a derék iparos kiad egy röpiratot, hogy segítsen a kisiparosoknak, s különösebben a czipész-iparosoknak egyre változóbbá váló helyzetén.

Kegyetlen dolog volna ezzel a röpirattal mint irodalmi munkával foglalkozni. Hiszen György István nem író ember, hanem iparos, és bizonyára sokkal jobb iparos, mint amilyen író lehetne. Egész munkájából pedig valami jóleső emberszeretet sugárzik ki, mely már magában is több dicséretet érdemel, mint a mennyit egy alakilag tökéletes, de tartalmatlan irodalmi munkára elvesztegethetnénk.

A röpiratnak az a célja, hogy a czipész kisiparosok országsszerte szervezeteket alapítsanak.

Az eszme nagyon időszerű és helyes. Időszerű, mert az 1884. XVII. t. cz. 8. §-ában kimondott szabad-iparnak már a kisiparosokra nézve igen súlyos következményei mutatkoznak, másrészt pedig a ruházatkészítő iparban a készáru-import évről-évre oly óriásilag növekedik, hogy a támogatás nélkül szűkölködő czipészek a versenyre még csak nem is gondolhatnak. Nagyon helyes az eszme pedig, azért mert György Istvánnak sokkal könnyebb, de sokkal is veszedelmesebb dolog lett volna a — szocializmust a kis-ipar megmentőjének kikiáltani. Ő ezt nem tette, hanem a szocializmusnak igazságos és fölöttébb praktikus ellenszerét, az ipari szervezeteket ajánlja munkástársainak figyelmébe.

Az alakítandó szervezet nem csupán anyagbeszerzési, hanem egyszersmind termelő szervezet is lenne. Ehhez azonban állami és társadalmi támogatás szükséges.

A legnagyobb akadály természetesen a pénzühiány. Ezt a kérdést György István úgy akarja megoldani, hogy az állam fog adni az új szervezetnek egy 50000 forintos kamat nélküli kölcsönt, melyet a szervezet tíz év alatt törlesztene le.

A terv maga szép és nagyon helyes, hanem aki ismeri azt a mostoha bánásmódot, melyben a kormány a kisipart mindenkor részesítette, az nem hiheti, hogy a kormány most egy czipész-szövetkezet kedvéért régi tradíciójáról lemondjon.

Két év előtt a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara indított akciót egy létesítendő bőripari szervezet érdekében, de a terv akkor

dugába dőlt — éppen a kisiparosok részvétlensége miatt.

Egyelőre azonban higgyük a legjobbat, — hogy György István okos és nemes indulatu irásának lesz hatása a czipésziparosok között. Annyi bizonyos, hogy a kidolgozott terv, amely szerint eszméjét megvalósítani akarja, nagyon szép.

A tervezetbe egyelőre kétszáz munkás van felvéve. Egy-egy emberre 301 munkanapot számítva a kétszáz munkás évenként átlag 34400 pár czipőt képes elkészíteni; ennek egy harmadrésze, 11466 pár gyermek lábbeli. A gyermek czipőkön a tiszta nyereség páronként 50 kr., ami összesen 5733 frt; a többi 22833 párnál a minimális nyereség 41065 forint, így az összes nyereség 46798 frt volna.

A szervezet működésének megkezdéséhez okvetlenül szükséges egy 50000 frtos kölcsön, amelyet György István az államtól kíván fölvenni, mert ha a kormány a bankoknak milliókat ad, akkor a kisiparnak is juttathat egy pár fillért. Az okoskodás kétségkívül igen helyes, csak hogy a kormány céljainak sokkal inkább megfelel, ha az állam a bankárokat és a nagygyárosokat, nem pedig a szegény czipészeket támogatja.

Ha meg volna az ötvenezerforint, akkor a szervezet megkezdhetné működését. Olesóért jó munkát szállítana, s így bizton számíthatna a társadalom támogatására.

A szervezetet fényes, a korigényeinek megfelelő boltokat állítana, s javító-munkákat is vállalna. A segéd-munkások egyrésze közös munkateremben dolgoznék, a szervezeti tagok ellenben mint önálló iparosok otthon dolgoznának — hanem munkát nem volna szabad vállalniok, csak a szervezet részére. A tervezet a kis iparosokat nem akarja gyári munkásokká tenni, s ez a mai szociális áramlatok között nagyon helyes dolog.

Az üzlet menetének terve is igen jól ki van dolgozva. Nagyon praktikus dolog az, amit a hitelről, s a részletfizetéses munkákról, valamint az ilyen munkák elvállalhatóságának föltételeiről mond György István.

Az egész egy szép, nagyon szép eszme, amelynek megvalósítása tisztán a czipész-iparosoktól függ.

Az érdekes röpirat már a legközelebbi napokban elhagyja a sajtót.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ²⁰ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ²⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskóh - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ⁰⁹ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ösi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ³⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személy. vonat 3 este.

E G Y L E T.

* **A szépitési egylet közgyűlése.** A nagyvárad szépitési egylet ma, február hó 16-án délelőtt 11 órakor tartja évi közgyűlését a városháza nagytermében. A közgyűlésen a költségvetés, a tisztikar és választmány megválasztása kerül szőnyegre. A közgyűlést megelőzőleg fél 11 órakor a választmány tart ülést.

A biharvármegyei és nagyvárad régiészeti és történelmi egylet e hó 16-án délelőtt 10 órakor a vármegyház kistermében rendkívüli közgyűlést tart, s erre az egylet tagjait

tisztelettel meghívja. A közgyűlés tárgyai: A »Magyar Jelzálog Hitelbank«-tól fölveendő 12000 frtos kölcsön ügyében a kötvény felolvasása, elfogadása s egyéb föltételek megállapítása. A választmány előterjesztése a diszkapu mellé helyezendő emléktáblák, s a muzeum megnyitása alkalmával tartandó ünnepies gyűlés tervrajza ügyében.

Elhalasztott közgyűlés. A nagyvárad ipartestület ifjúsága önképző egyletének elnöksége tudatja, hogy az egylet tisztújító közgyűlése nem f. hó 16-án, hanem márcz. hó 1-én fog megtartatni.

A piczulásbank közgyűlése. A váradvelencei piczulásbank ma, vasárnap délelőtt 11 órakor évi közgyűlését tartja saját helyiségében.

Irodalom és művészet.

Egy kiváló színész halála. Gabillon Lajos a bécsi Burgtheater egyik legnagyobb művésze tegnap este fél 7 órakor hosszas és kinos szenvedés után meghalt. Emlékéhez a bécsi udvari színház történetének legfényesebb lapjai fűződnek és szerepkörének betöltésére igen nehéz lesz méltó utódot találni. Gabillon 1828 július 16-án, Güstrovban született. Eredetileg orvos akart lenni, azaz, hogy szülei szánták erre a pályára, de őt a hajlama a színházhoz vonzotta és mint 17 éves ifjú már mint hőszerelemes lépett fel Rostochban. A Burg-theaterbe 1853-ban került és 1875-ban rendező is lett ott. Gabillon már hónapok előtt betegedett meg és felépülésének lehetősége eleitől fogva ki volt zárva.

— **Vitázó Katekizmus.** Irta: Scheffmacher J.-Jakab jezsuita. Magyaritá győri Farkas Sándor esztergom-fő-megyei nyugalm.-plébános. Apologetikus módon tárgyalja azokat a vallási igazságokat, a melyekben a protestantizmus sokféle szektái a kath. hittől eltérnek. Tekintve a protestáns vallások negatív jellegét, mely szerint támadni kénytelenek akkor is, mikor a maguk hitágozatait védelmezik, s így az egész vallásuk szakadatlan polémia, e munka a hazai kath. irodalomban hízagpótlónak mondható. Függetlenül közli a protestantizmus következményeit, gyümölcseit — raczionalizmus, matérializmus, indifferenzizmus és szabadkőműveség és azokat a ferdtételeket, iörténelmi hazugságokat, melyeket a sajtóban, tudományos művekben, társalgás közben, nap mint nap egészen az unalomundorig hallhatunk, röviden és alaposan agyonütve. Az apologetikai mód határozottan előnye a munkának, fájdalom ugyanazt nem mondhatjuk a katekhetikai módról, mely helyett sokkal élvezhetőbb és célszerűbb lett volna a dialogiai mód. A mű különben is felnötteknek van szánva, akiket ez a kérdéses methodus eleve előítélettel tölt el. Irálya tömör kellemes és magyaros. Egyháziaknak és tudományos munkákkal foglalkozni szerető világiaknak, lelkipásztoroknak és katekhetáknak megfizethetlen kincs. Nagy előnnyel használható aposztaziára való jelentkezés esetén. Más hitűeknek pedig egy jezsuita tudományos apparátusával megirt olyan szellemi »Ébresztő«, a melyet olvasva, vagy igazán felébrednek, vagy tovább alusznak az itélet trombitájáig. Ára a mai könyvviszonyokat tekintve csekély 3 korona. Megrendelhető Müller Károlynál II. ker. Fhg.-Albrecht-ut 3—5 sz.

MULATSAG.

A harmadik tisztietély.

Nagyvárad, febr. 15.

A tisztikar utolsó tánczestélye, s egyszersmind a farsang utolsó elite bálja a mai.

A város előkelő mulató közönsége busuzott benne a farsangtól.

Csak hogy nem látszik ám meg ezen az estélyen, hogy ez bucsuzás, nincs itt semmi a mi arra emlékeztetne, hogy megváltunk jó időre a kedves élvezettől, a farsangi vidám es-

télyektől. Jókedv uralkodik az egész teremben, mosolyog minden arc, mintha még Isten tudja milyen sokáig tartana ez a vidám, mulató élet; pedig előttünk már a csendes, megtartóztató élet időszaka.

De ki gondol most erre, ki gondol itt csak a holnapra is, mikor a jelent élvezhetjük, életünk örömeivel kedvünk szerint.

Legfeljebb a riporterek jut eszébe a holnap, mikor a káprázatos, fényes képet nézi és egy pillanatra összehasonlítást tesz a két este között.

Milyen szép, milyen kedves ez a ma...!

Jelen vannak:

A s z z o n y o k: Bárcey Lászlóné, Bige Gyuláné, Bartha kapitányné, Baranyi Lászlóné, Cseresnyés Albertné, Csányi Gézáné, Des Echerolles Kruspér Károlyné, Gyurkovits Kornélné, Glatz Antalné, Giraud Ottomárné, dr. Grosz Menyhértné, Jellinek Istvánné, Janky Antalné, Hanzlián Józsefné, Kékuss Istvánné, Kováts Istvánné, Középegy Kálmánné, Kutka Gézáné, Meskó Boldizsárné, dr. Mayer Ágostonné, Örley Kálmánné, Pallay Lajosné, Petruss Károlyné, Pauer Károlyné, Remiz Alfrédné, báró Rottenberg Henrikné, Rottman Jakabné, Rimánóczy Kálmánné, dr. Sarkadi Lajosné, Steinbach Antalné, Szokoll kapitányné, Schmidt őrnagyné, Schlauch Jozefin, Schwarcz kapitányné, Tóth Imréné, Tutsek Ferenczné, Virányi Győzőné, Wertheimstein Henrikné, stb.

Leányok: Bárcey Margit, Bige Ilon, Csányi Margit, Cseresnyés Lujza, Des Echerolles Kruspér Laura, Glatz Irén, Giraud Vilma, Göndöcs Etelka, Hanzlián Erzsike, Jelencsik nővérek, Kékuss Ilonka, Középegy Margit, Korda Irén, Kováts nővérek, Mayer nővérek, Örley Irma, Pallay Erzsike, Pauer Mariska, Petri Margit, Steinbach Ella, Schlauch Anna, Tóth Mariska, Urbán Ella stb.

Batyubál Kargernél. A legszebb nyári mulatóhely törzsvendégei tegnap szombaton este ismét rendeztek egy kedélyes házias batyubált, melyen igen válogatott nagyszámú közönség volt jelen. Fesztelen jókedvvel, kitűnő zene mellett reggelig táncolt a fiatalság.

Tűzoltóbál. Ma, vasárnap csörgős sípkával jelenik meg Karnevál a Fekete Sasban. A farsang egyetlen álarcos bálja: a tűzoltóbál zajlik le a redoubban, azzal az élénkséggel, a milyent minden évben láttunk. A rendezőség ez alkalommal is szépség versenyt, bohókás menetet vitt be a programba, azonkívül minden látogatónak ajándékot osztanak ki. Előreláthatólag most is szép anyagi sikere lesz az álarcos mulatságnak, amit meg is érdemel a derék humanus egyesület.

Igazságszolgáltatás.

Kisértet pusztítók.

— Törvényszéki tárgyalás. —

Érdekes bűnügyet tárgyalt tegnap a nagyvárad kir. törvényszék Nagy József elnöke alatt.

Tizenketten ültek a vádlottak padján és olyan igazán, olyan meggyőződéssel beszéltek az ő kisértet pusztításokról, hogy a hallgatók nem tudták, nevéssenek-e bárgyúságukon, vagy sajnálják őket.

Grossia biharmegyei községben történt a dolog.

1895. január 9-én meghalt Demucz Mitru oláh paraszt.

A feleségét, hogy, hogy nem a temetés után nagyon foglalkoztatta az ura halála; álmában is, ébren is mindig csak az járt eszében.

Igy történt azután, hogy mikor besötétedett, folyton azt hallotta, hogy a padláson jár-kál valaki, a ház falát kaparják és dörömböznek az ajtókon.

Élénk fantáziája odagondolta a padlásra, az ajtó elé és a ház falához is az elhunyt fér-

jét. Telebeszélte kis gyermekeinek fülét is rémesbennél, rémesebb képekkel, a minék az lett a következménye, hogy a gyerekek minden kis zöreijre meg voltak rémülve és sirva bujtak az ágy alá az »apjuk elöl«.

Egy ilyen jelenetkor jött át a szomszédból Demucz Tógyer a »kisértet« testvére. Negnézte a padlást, megvizsgált mindent, a hol csak gondolta, hogy a kisértet lehet, de nem találta sehol.

Hat hét mult el az eset után. Ez alatt meghalt a sógor apja, anyja, fia és megdöglött a tehene és még 4 gazdának esett kisebb-nagyobb kára. A baj egyedüli okának természetesen a kisértetet tartották.

Ebből aztán az következett, hogy az egész falu tárgyalni kezdte az esetet és közös erővel elhatározták, hogy a kisértetet el fogják pusztítani.

Irimie Juan volt a legvállalkozóbb szellem. Hét forintot kért és fogadta szentül, hogy a végére jár a dolognak.

Kerített a faluban egy kétélű dárdát, maga mellé vette Kaba Juont és tíz tanuval kiment a temetőbe.

Ott azután felásták a sirt, a koporsót fel-feszítették és kivették a halott szívet, melyet a megtüzesített dárdával Irimie Juan háromszor átszurt, azután pedig megégetett.

Mikor a halott szíve hamuvá égett, a testet visszatették a földre és mint akik jól végeztek dolgukat, nyugodtan hazamentek.

Azóta pedig, — kész rá mind megesküdni, az özvegy is nyugodtan alszik és semmi szerencsétlenség nem történik a faluban.

A kir. törvényszék azonban nem volt hajlandó elhinni, hogy a sir felásásával közhasznú dolgot cselekedtek a vádlottak, amiért dicséret is megilletné őket, hanem mindenféle kisértet pusztítástól eltekintve, elítélte Demucz Mitrunét és Demucz Tógyert mint felbujtókat, Irimie Juont pedig mint tettest sir rongálásának vétsége miatt egy havi fogházra. Kivülök Kaba Juon mint bünrészes kapott három havi és többi nyolcz résztvevő 2 heti fogházat.

Vádlottak hevesen tiltakoztak az ítélet ellen és megapellálják igazukat a táblához. Kir. ügyész is felebbezett.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék büntető osztálya holnap Millye Gyula elnöke alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Jenes István sikkasztás vétsége.

Szilágyi József és társai súlyos testi sértés büntette.

Schwarcz Samu hatóság elleni erőszak büntette.

Sánta László lopás büntette.

Berényi József hamis vád, illetőleg hatóság előtti rágalmozás vétsége.

Ezredéves kiállítás.

A svéd király kiállítása. A császári és királyi közös belügyminiszter a napokban átiratban értesítette Dániel Ernő kereskedelmi minisztert, mint az ezredéves országos kiállítás elnökét, hogy a svéd királyi kormányval folytatott tárgyalásai eredményre vezettek, s Oszkár svéd király megengedte, hogy a kincstárban őrzött magyar emlékek a történelmi kiállításra kerüljenek. A kért magyar vonatkozású két emlék a stocholmi svéd királyi »Lifrúst kammaren«-ben (Leibrústammer, udvari fegyver- és ruhatar) van; ezek az emlékek: egy Báthory István képevel díszített kard, és Bethlen Gábor török kardja, melyet II. Gusztáv Adolf svéd királynak adott ajándékba. A kardok, amelyek a történelmi kiállításra kerülnek olyan értékesek, hogy elszállítás előtt százezer svéd koronára biztosítják.

A kiállítás reklámja. A kiállítás igazgatósága százezrekre menő prospektust küldött a külföldre, mindenüvé az illető ország nyelvén. Ezeket a prospektusokat részben magánosok, részben az osztrák-magyar konzulátusok terjesztik. A millenniumi kiállítás plakátjai olvashatók a világ összes nagyobb városaiban, azok minden nyilvános helyen, vasuti- és hajó állomáson. A mellett a kiállítási igazgatóság sajtóosztálya állandó összeköttetést tart fenn a külföld politikai és szépirodalmi lapjaival. Amazokat a hivatalos közlésekkel, Magyarországra vonatkozó történelmi és statisztikai anyaggal, emezeket a kiállításról való illusztrációkkal látja el. Gondoskodott a kiállítás igazgatósága arról is, hogy a külföldiek érdeklődését alkalmi felolvasások útján tartsa ébren. Ilyen felolvasásokat tartottak Amerikában Perczel Lajos, Szógyényi Emil, Kaiser Ede, Dániában Schumacher, a kiváló író is most készül felolvasásokat tartani. Angolországban Felbermann Lajos, ki már eddig is nagy szolgálatokat tett Londonban a millennium ügyének. Hogy e minden irányban kiterjedő reklámnak megfelelő viszhangja van, arról élénken tanuskodik az a sok ezer levél, melyekben külföldiek aprólékos felvilágosításokat kérnek és tömeges látogatókat előre bejelentik.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg L. után Dr. Margitai. 11

»Inkább hiszem, hogy Ausztráliában, melyről néha-néha szót tesz, szerencsés földvéttel szerezte pénzét. Elég az hozzá, hogy most már el van használva, el van kapva a gép.«

»Akkor legalább hagyná meg jól kiérdemelt nyugalmában.«

Russwurm nevetett: »Az ám, ha birna nyugodni. Mi, dolog emberei, sohasem tudjuk végkép ölbe tenni kezeinket, a tétlenség megölne. No de legyen nyugodt, én mögötte állok s vezetem lépteit. Hanem most már jó éjt báró ur, az egyezés meg van, legközelebb tudósításért jövök.«

V.

»Theobald eljön ma este!« Ez örvendetes kiáltással nyújtott át Kattenstädt báróné unokahugának egy telegrammot, melyet a cseléd-leány az imént hozott.

Mind a két hölgy az ablaknál ült, serényen dolgozva. Adél azzal a királynői magatartással, melyet akkor sem vetkőzött le, mikor a fehérnemű-foltozás épen nem királynői munkájával volt elfoglalva. Gyöngé pir futott át arcán, s gyanus mozdulattal hajtotta össze a kezében levő ruhát, mielőtt szemügyre vette volna a telegrammot. »Valóban? És csaknem két napon át tisztel meg bennünket. Ugyan mit akarhat tőled?« tevő hozzá, mintegy önmagában beszélve.

A báróné sértődve, szemrehányólag emelte föl szelid szeméit a büszke szép leányra.

»Megyek hát én, s elintézek mindent fogadására« mondá némi bosszúsággal. »Akkor legalább biztos vagyok benne, hogy jól el lesz látva.«

Villám gyorsan ugrott fel Adél s szelid erőszakkal nyomta vissza nénijét a karosszékre; föléje hajolt, s gyöngéd csókot nyomott ősz fejére, némi ellágyulás csillámlott hideg vonásain ami mondhatatlan bájt kölcsönözött neki, a határozatlan beteges nagynénje iránt tanúsított gyermeki gondosság volt talán legszebb vonása e zárkózott kemény jellemnek.

»Bocsáss, óh bocsáss meg!« kiáltá.

Ismét megdöglőn itéltem s hangosan gondolkodtam. Hadd végezzek el én mindent; meglásd nénikém, hogy Theobald hercegi fogadtatásban fog részesülni.«

Végre távozott. A néni bosszúsága, — mely különben is rövid volt mindig — végkép eltűnt, csak arra gondolt már, hogyan fogadja elkényeztetett kedvenczét.

»Adél!« kiáltá huga után. »A katonai kaszinóban nem olyan egyszerűen megy ám, mint nálunk, változtatni kell vacsoránkon.«

»Légy nyugodt, nénikém! Leöljük a hizott

borjat a tékozló fiu tiszteletére!» nevetett a leány.

Egy pillanatra megállt. A vidám mosolygás eltűnt arcáról. »A tékozló fiu!» suttogó azután. »Milyen fatális hasonlat. Bár csak ne hallotta volna.«

Elgondolkozott néhány pillanatig. Villámgyorsan futott el előtte a múlt képe. Látta magát mint gyámoltalan gyermeket, apátlan-anyátlan árvát, kit a jóságos keresztanya föl fogadott, mintha kötelessége lett volna távoli rokona gyermekéről gondoskodni. Ugy nőtt fel azután a pár évvel idősebb szép fiu mellett, kinek életét szülei elvakult szeretetükben szakadatlan örömmünneppé igyekeztek tenni. Ami éles szemei, kritikus esze figyelmét már ekkor sem kerülhette el, most még világosabban látta, hogy fejlődött szigorú fegyelmű híján a fiu jelleme hovatovább hibásabb irányban, hogy nyomott el lelkében az önzés és elpuhulás minden jobb, nemesebb tulajdonságát. És bár ő ezt mind tisztán látta, fölismerte, szenvedélyes szívében egyre mélyebb szerelem támadt a szép ifju iránt. A szerelem nem mindig vak. Az olyan jellemnél, mint Adél, gyakran nagyon élesen lát, s korbáccsal szeretne közbevetni, fegyelmezni a szeretet tárgyát, hogy tökéletes legyen, érdemes az odaadásra, melyet iránta jobb tudomásaellenére érez.

Majd a későbbi évek emlékezete támadt föl. nevelőintézetbe küldték s midőn mint kifejlett virágzó szépség visszatért, egy pillanatra legalább egészen meghódította e fiatal tisztet. Ő ellenben egészen kitért szívének, míg amaz durva kézzel szét nem tépte a fátyolt, melyet szerelem képe körül font. Megmondta neki, hogy soha mélyebb vonzalmat nem érezett iránta. A leány ekkor úgy tett, mintha nála se lehetett volna szó soha komoly érzelméről, miközben egy vonás nem rándult meg arcán; de még zárkozottabb lőn, még hidegebb a külvilág iránt. A seb, melyet Kattenstädt, illuzióit szétrombolva, szívében ütött, soha nem gyógyult be többé, maga sem tudta, mit érzett iránta, gyűlöletet-e vagy szeretetet. Csak annyit tudott, hogy immár tökéletesen ismerte őt. Sokszor kényelmetlenül is érezte magát e fiatal tiszt, midőn a fekete szemek tekintetével találkozott, melyek vizsgálódva fügtek rajta s lelke mélyéig látszottak hatolni.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A néppárt Szolnokon.

Szolnok, febr. 15. (Saját tud. táv.) Szolnokon néppárti napilapot indítanak. Az első szám már a legközelebbi napokban megjelenik.

A reichsrath Magyarország ellen.

Bécs, febr. 15. (Saj. tud. táv.) A reichsrathban ma valamennyi párt sürgősségi indítványt adott be, a Magyarországgal kötött vámkereskedelmi szerződés azonnali felbontására, s hogy az osztrák kormány új tárgyalásokat indítson, az osztrák érdekek megóvására. Az indítványt elfogadták.

Luegert meglőtték.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Ma az a hír terjedt el a fővárosban, hogy Lueger ellen merényletet követtek el, s agyon lötték. A hírt azonban Bécsben megegyeztették.

Közgazdaság.

Tenyészbikák beszerzése.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöke Biharmegyei gazdasági egyesület a következő felhívást bocsátotta ki: Elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy a községek részére szükséges bikák beszerzése

iránt a lépéseket megtegyük, ennél fogva felhívjuk mindazon tenyésztőket, kiknek eladó magyarfajta tenészbikájuk van s azt egyletünknek eladni óhajtják, ez iránti szándékukat egyletünk titkári hivatalánál f. évi márczius hó 1-ig jelentsék be.

A vásárlandó bika 2½ évesnél fiatalabb és 3 évesnél idősebb nem lehet. A megvásárolt bika tenyész képessége iránt az eladó 3 hónapon belül szavatol. A bejelentés alkalmával a bika ára is megjelölendő.

Egyszersmint felhívjuk mindazon községeket, kiknek magyarfajta tenészbikára szükségük van s azt egyletünk útján óhajtják beszerezni, azt ugyancsak egyletünk titkári hivatalánál legkésőbb márczius hó 1-éig jelentsék be.

A községek a következő kedvezményben részesülnek: Az egyletünktől vásárolt tenészbika árát 3 féléves kamatmentes részletben törleszthetik, s ezenkívül még kivételesen 20% árkedvezményben részesülnek olyan esetekben, a hol valamely község nehéz pénzügyi viszonyai miatt fogva ily segély megnyerésére igényt tarthatnak.

Örömmel tapasztaljuk, hogy Ungváry László 121 holdas czeplédi gyümölcs-faiskola tele nemcsak a hazában vált mindenki előtt ismeretessé, hanem most már szívesen keresik azt fel Románia, Bosznia, Hercegovina, Galícia s főleg Ausztriából is a repdelők. És hogy a kényesebb izlésű külföldiek, mint vannak az Ungvárytól szállított csemetékkel megelégedve, arra nézve többek közt szolgáljon tájékoztatásul Umlauf csász. és kir. udvari kert igazgató (Bécs-Schönbrunn) alább következő eredeti levele: »Különös örömmel válik önt értesítenem, hogy ide küldött csemetéi kifogástalanok és valóban szépek. En csak elismeréssel nyilatkozhatom az ilyen kitünő minőségű anyag előállításáért és ezennel felkeresem önt, hogy hasonló kifogástalan minőségben az itt leírandókat küldeni szíveskedjék.« Umlauf cs. és k. udvari kert igazgató (Bécsben-Schönbrunn.)

Terménytőzsde.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 15.

B u z a tavaszra, bácskai	7.15
» tavaszra, északi	7.16
» szeptember-októberre, bácskai	6.92
» szept-okt.-re északi	6.94
R o z s tavaszra, bácskai	6.43
R o z s tavaszra, északi	6.44
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	4.34
» jun.-jul.-ra, északi	4.36
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	11.20
» aug.-szept.re, északi	11.30

Bécs, február 15.

B u z a tiszai	7.55—7.85
» bányási	7.35—7.70
» bácskai	7.35—7.60
» szokványúru őszre	7.47—7.49
» szokványúru tavaszra	7.36—7.38
R o z s tiszavidéki	7.00—7.15
» szokványúru őszre	6.47—6.49
» szokványúru tavaszra	6.47—6.49
T e n g e r i magyar	4.70—4.80
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. február 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	124.40
Magyar koronajárdék	39.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	124.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járdék papírban	101.—
Osztrák járdék ezüstben	101.—
Osztrák járdék aranyban	122.25
Osztrák korona járdék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	148.—
Osztrák magyar bankrészvény	1005.—
Magyar hitelbank részvény	436.—
Osztrák hitelintézeti részvény	386.30
Osztrák-magyar államvasuti részvény	375.25
20 frankos arany (Napoleonör)	958.—
Német birodalmi márka	59.10
London vista	120.90
Páris vista	47.90
20 márkás arany	11.80

Felölös szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

NYILTTÉR.

Köszönet nyilváníttás.

Az elaggott iparosok alapjára a hét folyamán voltak szívesek adakozni, ifj. Schvarecz Ábrahám és Léderer Dávid urak 5—5 forintot. Fogadják érette e helyen hálás köszönetemet.

A jótékonyági bizottság nevében:

Bertsey György, elnök.

TELEPHON.

A n. é. vevőköröm és a n. é. közönség kényelmére

TELEPHONT

rendeztem be üzletemben, miről kérek tudomást venni és adandó alkalommal

ezipő vagy más áru megrendelésénél

hasznát venni méltóztassék.

Tisztelettel

Leitner Lázár.

36 1—5

2887/1896.

Zárt ajánlati hirdetés.

A nagyváradi l. sz. püspökségi uradalom tulajdonát képező s a nagyváradi 3165. sz. telekkönyvi betétben 21. 22. 23. sor 85. 86. és 87. h. r. számok alatt foglalt fő-utcán a vasuti állomáshoz közel a Wöber-szálloda mellett fekvő ház 1 hold 873 □ öl telkével s összes melléképületeivel zárt ajánlati eljárás útján eladatni határozatván, felhivatnak venni szándékozók, hogy 50 krajczáros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat 10% bánompénzzel ellátva alólirt hivatalhoz 1896. márczius hó 9-ik napjának déli 12 órájáig nyujtsák be.

Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlattevő a feltételeket ismeri s magára kötelezőnek elfogadja.

A részletes feltételek alulírott hivatalnál mai naptól kezdve délelőtt 9—12-ig és délután 3—5 óráig bármikor megtekinthetők.

Nagyváradon, 1896. február 16.

A nváradi i. sz. püspökségi uradalmak főtiszti hivatala.

37 1—3

35 3—3

A Hazai

aszfalt-ipar részvénytársaság

ezelőtt Tatarosi

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

Elvállal mindennemű

aszfalt-burkolatok készítését,

— alapfalak elszigetelését meleg uton aszfalttal, — nedves lakások szárazzá tételét.

Tetőfedések

kátránymentes valódi aszfalt fedéllemezekkel Szállit valódi

aszfalt fedél- és elszigetelő lemezeket.

Olajosztálya: mindennemű gépkező-olajakat és koeskenőcsöt.

Felvilágosításokkal és költségvetésekkel

Géczy Géza

vállalati főmérnök szolgál. — Lakása: Olaszi, N.-Füzös-utca 447/b. a nemzeti hid mellett.

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK.

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendezettünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, kockás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pausa) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, bál meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képek* stb stb.

Kitünő minőségű

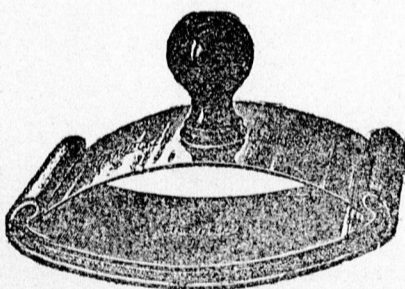
Alluminium-, acél- és bronz-tollakat.

Tollszárazakat.

I r ó n t.

Itatóspapírt és porzót.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hirlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.

IRÓNOK! — Faber-, Hardtmuth- és Szent László-nyomda.

Chemil- és Anreiter-festék. — Késetek és vonalzók.

Szegyenli magát

(217) 13-26

a kis leány, mert a másképp oly kedves arca a bőr tisztatlansága által oly régen el van csúfítva és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthetett volna azon, az általánosan ismert és kedvelt

Vértessz. Lugosi arzenoese

által.
Ezen arzenoese a legjobb szer a májfoltok, szepők, bőrtkák, pattanások, ugymint minden más bőrtisztatlanság el távolítására.
1 adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen küldetik

Nézzen meg engem

vagy más hölgyeket, kik a

Szicíliai hajfijitót

használják és találni fogja, hogy az ezáltal visszazserzett hajszin, eredeti hajszinüktől nem különbözethető meg.

A szicíliai hajfijitó nem tartalmaz artalmas szereket, nem technikai festőszert, hanem a legegyszerűbb módon, naponta csak egyszeri használata által adja vissza az ősz hajnak eredeti szinét, anélkül, hogy a bőrön vagy fehérmeműn pecsétet hagyna hátra, vagy a haj mosásánál szint hagyna.

Egy üveg 2 frt, 3 üveg hat frt előleges beküldése ellen bérmentve küldetnek. Megrendelésnél kérik a haj eredeti szinét megadni.

1 adag pomádé epidermát, amely a hajnak eredeti fényét visszaadja, 1 frt.

„SAS” gyógyszerháza, LUGOS 2a. sz.

Fentvezett cikkek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjeggyel vannak ellátva.

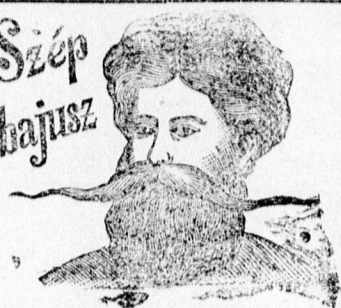

hogy feje későbbi években hirdeti cizélokra használtassék, a haja ápolásához

Dr. Heuffel-féle hajszesz

vegyen.
Ezen hajszesz a fejbőrré erősi-tőleg és üdítőleg hat, megakadályozza a korpásodást és a hajnak kihullását, mi által **dús gazdag hajnövést** eredményez.
Egy üveg ára 1 frt 50 kr. — 6 frt előleges beküldése ellen 4 üveg bérmentesen küldetik.

Szép hajsz

és erőteljes szakái. abba nyerhetg

Dr. Heuffel-féle bajusznövesztő-pomádéval.

Gzen teljesen ártalmatlan szerekből készült pomádé által a leg-süvidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, **gyönyörű bajuszt és dús szakáit** nyernek.

Fél adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Kapható gyógyszerházakban és illatszereküzletekben.
Raktár Nagyváradon: Nyiry György gyógyszerháza ahol azonkívül kaphatók a „Sas” gyógyszerháza világhírű gyógyszerei, a. m. dr. Heuffel-féle **gyomorsencziz**; dr. Heuffel-féle **vértisztító labdacok**; **Injeccio** és **Capsules veget.**; **Antibiotin**; **Sassaparilla kivonat**; **Herkulesfürdői kőszényszesz** stb. Ahol nincsen raktáron megrendelő egyenesen a készítőtől.

VÉRTES LAJOS

Eladó

II. és III. osztályu

tégla

a fáczánosban.

Közelebbet az

urad. ispánságnál

(püspökségi major.)

28 4-8

MEGHIVÁS.

A biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank

1896. évi február hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor 31 2-3

saját üzleti helyiségében tartandó

XXVII-ik rendes közgyűlésére.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1895. évi üzlet évről és indítványai a mérleg, zárszámadások osztalék tárgyában.

2. A felügyelő bizottság jelentése az igazgatóság által készített zárszámadások és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság és felügyelő-bizottság által kért felmentvényt felteti határozattal.

Az igazgatóság jelentése a nyugdíj alap állásáról.

5. Hat igazgatósági tag, a felügyelő bizottság 3 rendes és egy póttagjának, továbbá 9 rendes, 2 pót választmányi tag választása.

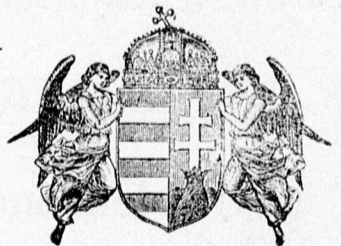
Nagyvárad, 1896. évi január hó 25. napján.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg egy hónappal nevékre irt részvényeiket le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő bizottsági jelentés 1896. évi február hó 12. napjától a társulat helyiségében megtekinthetők sőt a zárszámadások tervezete a részvényesek kívánatára nyomtatott példányban előre megküldetik.

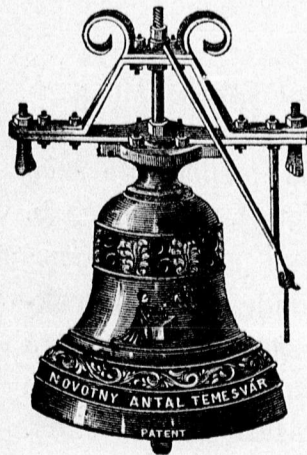
NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érezöntődeje

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, ugy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 12-26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. —

Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

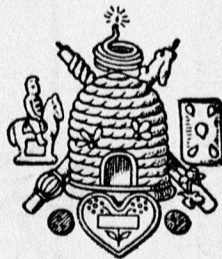
Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárváros.

Fröhlich József

MÉZ- ÉS VIASZÁRU-ÜZLETE NAGYVÁRADON.

Ajánlom a Főt. kath. Plébános urak b. figyelmebe kitünő minőségben és az egyház rendeletei szerint **valódi tiszta méhviaszból** készített templomi és egyéb viaszgyertyáimat.

Alapított 1835.

Elsőrendű valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kgr. 3 frt.

Elsőrendű husvétiméhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt 60 kr.
Sárga oltár-méhviaszgyertya, a nagyheti egyházi szertartáshoz és gyászistentiszteletekhez 1 kgr. 2 frt 20 kr.

Másodrendű méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt.
Műviaszgyertya 1 kgr. 1 frt 60 kr.

Gyújtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 db 10 kr., 1 kgr. 2 frt.

Finom tömjén 1 kgr. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kívánatra — bérmentve szolgálók. — Bármely fajta viaszgyertyámat, 5 klgamm mennyiségtől kezdve, bármely postaállomásra díjmentesen csomagolva, bérmentve szállítom.

Czégem számos előkelő kitüntetéssel és elismerő-levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel

(44) 0-27 **FRÖHLICH JÓZSEF.**

Egy ügyes fiu tanulól fólvétetik.

(3) 4-26 **Gyors és biztos segély
gyomorhaj és annak következményei ellen!!**

A legjobb és leghatásosabb gyógyszer az egészség fenntartására, a nedv és vérnek tisztítására és tisztántartására és jó emésztés elyidézésére a már mindent ismert és kedvelt

Dr. ROSA-féle életbalzsam.

A legjobb és leghatékonyabb gyógyfűvekből legodonasabban elkészítve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, gyomorgörcsnél, étvágytalanságnál, savanyu bűfögésnél, vértelenségben, aranyeres bántalmaknál stb. stb. Ezen kitűnő tulajdonságainál fogva, biztos és jónak bizonyult háziszerré vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt. kis üveg 50 kr. Több ezer elismerő és dícsérőirat van kitéve szíves betekintés végett.

Ovás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy minden üveg az egyedül én általam eredeti előírás szerint készített, dr. Rosa élet balzsama, hék kartonba van begöngyöltve, melynek hosszoldalán »Dr. Rosa élet balzsama, B. Pragner gyógyszerára a »fekete sashoz«, Prága 205—III. fehérral van ellátva, német, cseh, magyar és francia nyelven, homlokzatán törvényesen kileg bejegyzett alábbi védjeggyel. — Dr. Rosa életbalzsama valódi minőségben kapható a készítő főraktárában

Fragner B., PRAGA 205—III. szám. Budadesten Török József gyógyszerárában. Az osztrák-magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszerára raktáron tartja ezen életbalzsamot. Ugyanott kapható:

Prágai egytetemes házikenőcs

mindennemű gyuladás, seb és daganat ellen, több ezer köszönő irat által biztos hatásának elismert szer. Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrakadásoknál és emlékeményedésnél a gyermekvalasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyesedésnél, pokolvarnál, körümdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedésekkel, dagyanatoknál, mirigydagyanatoknál, elzsírosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat, keményedés a legrovidebb idő alatt meggyógyítatik; ha azonban genyedés állt be, akkor a daganat legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszívatik és meggyógyítatik. 25 és 30 kros dobozokban.

Ovás! Minthogy a »prágai egytetemes házi kenőcs« igen gyakran hamisítatik, mindenkit figyelmeztetek, hogy eredeti előírás szerint csak nálam készítették. Az csakis akkor valódi, ha a sárga ércdobozba, a melybe töltetik, vörös használati utasításba (9 nyelven van nyomva) és kék kartonba, mely a fentebbi védjeggyel van ellátva, van göngyölve.

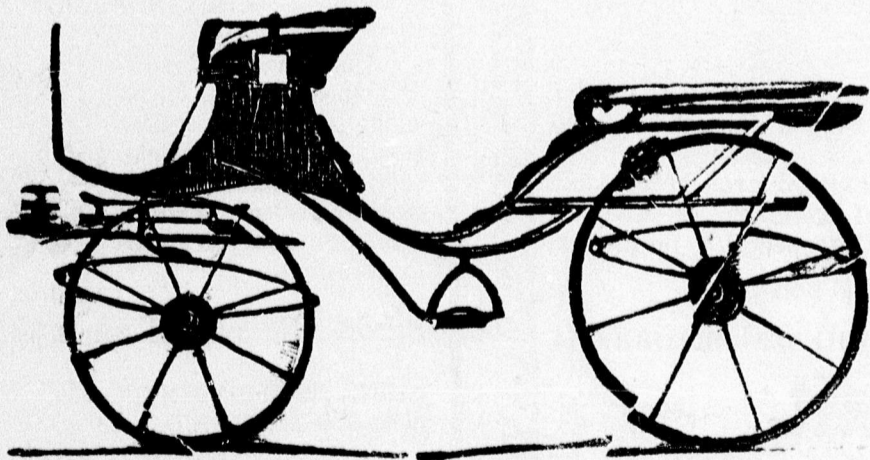
Fül-balzsam. A legkipróbáltabb és számtalan kísérlet által kitűnőnek bizonyult gyógyszer nagyothalok és siketek gyógyítására. — 1 üvegcse 1 forint.

BODÁNSZKY LIPÓT

kocsigára Nagyváradon, Apácza-utcza (saját ház).

Uj kocsikban oly nagy raktárom van,

mely eddig még nálam nem volt látható.

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig:

nyitott, fedeles, ruganyos és rugany nélküli,

tartós, erős szerkezetű, csinos formájú s szép kiállítású kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavításokai és megrendeléseket **kerékgyártó, kovács, fényező** és **sattler** munkára nézve ezután is elvállalok s saját műhelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan foganatosítok.

Ugyanott jókarban levő, kevésbé használt kocsik

jutányosan kaphatók.

25 8-0

Teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPÓT,

kocsigyártó.